

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 décembre 2003

**PROJET
DE LOI-PROGRAMME**
(art. 318 à 330, 333 à 339 et 342)

PROPOSITION DE LOI
modifiant l'article 835 du Code judiciaire
relatif à la récusation des magistrats

**PROJET DE LOI PORTANT DES
DISPOSITIONS DIVERSES**
(art. 1 à 21)

PROPOSITION DE LOI
modifiant, en ce qui concerne les magistrats
de complément, l'article 216*bis*
du Code judiciaire

PROPOSITION DE LOI
modifiant le Code judiciaire afin de
permettre aux juges consulaires et
sociaux de siéger au-delà
de l'âge de soixante-sept ans

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. Jean-Pierre MALMENDIER

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 december 2003

**ONTWERP VAN
PROGRAMMAWET**
(art. 318 tot 330, 333 tot 339 en 342)

WETSVOORSTEL
tot wijziging van artikel 835 van het
Gerechtelijk Wetboek betreffende
de wraking van magistraten

**ONTWERP VAN WET HOUDENDE
DIVERSE BEPALINGEN**
(art. 1 tot 21)

WETSVOORSTEL
houdende wijziging van artikel 216*bis*
van het Gerechtelijk Wetboek, wat
de toegevoegde magistraten betreft

WETSVOORSTEL
tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek,
teneinde de rechters in sociale zaken en in
handelszaken de mogelijkheid te bieden
zitting te hebben tot na de leeftijd van
zevenenzestig jaar

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER Jean-Pierre MALMENDIER

**Composition de la commission à la date du dépôt du rapport /
Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag:
Président/Voorzitter : Alfons Borginon**

A. — Titulaires / Vaste leden :

VLD Karel De Gucht, Fons Borginon, Martine Taelman
 PS Valérie Déom, André Perpète, Annick Soudoyer
 MR Alain Courtois, Olivier Maingain, Jean-Pierre Malmendier
 sp.a-spirit Hilde Claes, Walter Muls, Guy Swennen
 CD&V Jo Vandeurzen, Tony Van Parys
 Vlaams Blok Bart Laeremans, Gerda Van Steenberge
 cdH Melchior Wathelet

B. — Suppléants / Plaatsvervangers :

Guido De Padt, Stef Goris, Guy Hove, Claude Marinower
 Alisson De Clercq, Claude Eerdeken, Thierry Giet, Karine Lalieux
 Anne Barzin, Pierre-Yves Jeholet, Eric Libert, Marie-Christine Marghem
 Anne-Marie Baeke, Annelies Storms, Anissa Tamsamani, Greet van Gool
 Liesbeth Van der Auwera, Servais Verherstraeten
 Nancy Caslo, Alexandra Colen, Bert Schoofs
 Joëlle Milquet, Jean-Jacques Viseur

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
VLAAMS BLOK	: Vlaams Blok
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>
DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA : Questions et Réponses écrites	QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV : Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)	CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)
CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)	CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)
CRABV : Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)	CRABV : Beknopt Verslag (op blauw papier)
PLEN : Séance plénière (couverture blanche)	PLEN : Plenum (witte kaft)
COM : Réunion de commission (couverture beige)	COM : Commissievergadering (beige kaft)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

I. Exposé introductif de Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice	3
II. Discussion générale	13
III. Discussion des articles et votes	16
A. Projet de loi-programme (DOC 51 0473/001) ..	16
B. Projet de loi- portant des dispositions diverses (DOC 51 0474/001)	38
Annexe	55

Documents précédents :

Doc 51 **0473/ (2003/2004)** :

001: Projet de loi programme.
002 à 006 : Amendements.

Doc 51 **0456/ (2003/2004)** :

001: Proposition de loi de MM. Viseur et Giet et Mmes Barzin et Doyen-Fonck.

Doc 51 **0474/ (2003/2004)** :

001: Projet de loi.

Doc 51 **0441/ (2003/2004)** :

001: Proposition de loi de M. Giet.

Doc 51 **0497/ (2003/2004)** :

001: Proposition de loi de M. Wathelet.

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie	3
II. Algemene bespreking	13
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	16
A. Ontwerp van programmawet (DOC 51 0473/001)	16
B. Ontwerp van wet houdende diverse bepalingen (DOC 51 0474/001) ...	38
Bijlage	55

Voorgaande documenten :

Doc 51 **0473/ (2003/2004)** :

001: Ontwerp van programmawet.
002 tot 006 : Amendementen.

Doc 51 **0456/ (2003/2004)** :

001: Wetsvoorstel van de heren Viseur en Giet en de dames Barzin en Doyen-Fonck.

Doc 51 **0474/ (2003/2004)** :

001: Wetsontwerp.

Doc 51 **0441/ (2003/2004)** :

001: Wetsvoorstel van de heer Giet.

Doc 51 **0497/ (2003/2004)** :

001: Wetsvoorstel van de heer Wathelet.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette partie du présent projet de loi-programme et du projet de loi portant des dispositions diverses au cours de ses réunions des 26 novembre, 2 et 3 décembre 2003.

I.— EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME LAURETTE ONKELINX, MINISTRE DE LA JUSTICE

Il n'est pas habituel que la partie concernant la justice d'une loi-programme compte un aussi grand nombre de dispositions car, par définition, une loi-programme n'est pas l'instrument législatif approprié pour initier des réformes d'importance. Si une ampleur particulière a cependant été donnée à ce volet «justice», ce n'est certes pas pour procéder à des modifications de fond substantielles mais bien pour parer au plus pressé.

Depuis l'entrée en fonction du nouveau gouvernement, de multiples rencontres avec les acteurs du pouvoir judiciaire ont été initiées dans le but de mieux cerner les raisons qui sont à l'origine des tensions qui traversent le monde judiciaire. Si le sous-financement de ce département explique en grande partie ces tensions, le manque de dialogue est également apparu comme une source de malaise.

Un budget plus adapté aux besoins de la justice a donc été défendu, et le gouvernement a accepté, lors du dernier conclave budgétaire, une augmentation de presque 10 % par rapport au budget précédent.

Ensuite, pour relancer le dialogue avec les acteurs judiciaires, Monsieur Georges de Leval, professeur à l'Université de Liège, et Monsieur Fred Erdman ont été chargés d'établir tous les contacts nécessaires avec la magistrature mais aussi avec les barreaux pour qu'ils puissent faire part des propositions de réformes formulées par ces acteurs.

D'autre part, deux magistrats bruxellois - Madame Karine Gérard, membre du Conseil supérieur de la Justice et conseiller à la Cour d'appel de Bruxelles et Monsieur Etienne Vandewalle, Président du tribunal de première instance de Bruxelles- ont été invités à réfléchir aux mesures les plus urgentes pour mettre en œuvre un processus de résorption de l'arriéré judiciaire à Bruxelles. Ces deux magistrats ont remis un rapport qui a été élaboré avec la collaboration étroite des principaux chefs de corps bruxellois et qui inventorie les premières modifications législatives à entreprendre.

Le volet «justice» de la loi-programme répond largement à ces propositions.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit deel van het ontwerp van programmawet en van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen besproken tijdens haar vergaderingen van 26 november, 2 en 3 december 2003.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW LAURETTE ONKELINX, MINISTER VAN JUSTITIE

Het is ongewoon dat het onderdeel «Justitie» van een programmawet zoveel bepalingen omvat, want een programmawet is per definitie niet het aangewezen wetgevend instrument om belangrijke hervormingen in te zetten. Indien dit onderdeel «Justitie» niettemin een zekere omvang heeft, is dat zeker niet om over te gaan tot belangrijke wijzigingen ten gronde, wel om de meest dringende zaken aan te pakken.

Sinds de nieuwe regering is aangetreden, hebben talrijke ontmoetingen met de actoren van de rechterlijke macht plaatsgevonden, teneinde een beter zicht te krijgen op de redenen die aan de basis liggen van de spanningen in de gerechtelijke wereld. De onderfinanciering van dit departement verklaart al in grote mate die spanningen, maar het gebrek aan dialoog bleek eveneens een bron van onbehagen te zijn.

Een aan de behoeften van Justitie aangepaste begroting werd verdedigd. Tijdens de jongste begrotingsbespreking heeft de regering in vergelijking met het vorige budget een verhoging met bijna 10 % toegekend.

Om de dialoog tussen de gerechtelijke actoren opnieuw op gang te brengen, werden de heer Georges de Leval, professor aan de Universiteit van Luik, en onze vroegere collega Fred Erdman belast met het leggen van alle noodzakelijke contacten met de magistratuur, maar ook met de balies, zodat die kunnen aangeven welke hervormingsvoorstellen deze actoren naar voren hebben gebracht.

Voorts werden twee Brusselse magistraten, mevrouw Karine Gérard, lid van de Hoge Raad voor de Justitie en raadsheer bij het hof van beroep te Brussel, en de heer Etienne Vandewalle, voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, verzocht de meest dringende maatregelen voor te leggen om van start te gaan met de terugdringing van de gerechtelijke achterstand te Brussel. Die twee magistraten hebben een rapport overhandigd, dat werd opgesteld in nauwe samenwerking met de belangrijkste Brusselse korpschefs en een inventaris is van de eerste wetgevende wijzigingen die moeten worden genomen.

Het onderdeel «Justitie» van de programmawet gaat in ruime mate op die voorstellen in.

Dans un premier, des mesures ponctuelles seront donc prises pour «parer au plus pressé» et, dans un second temps, une réflexion à long terme sera poursuivie avec l'ensemble des chefs de corps des juridictions du Royaume pour aboutir à la confection de textes législatifs de plus grande envergure concernant notamment la mobilité des magistrats, la responsabilisation financière des chefs de corps ainsi que la réforme de la procédure judiciaire.

Les mesures ponctuelles prévues dans ce volet «justice» seront également accompagnées de mesures principalement matérielles ne nécessitant pas l'intervention du Parlement. Il s'agit plus particulièrement de l'informatisation des juridictions, du meilleur aménagement des locaux occupés par le ministère public, de la mise en place d'un magistrat chargé de la coordination des audiences qui impliquent un transfèrement de détenus (afin d'éviter des «audiences blanches») ainsi que de la mise en place d'un coordinateur en gestion des ressources humaines qui aidera les chefs de corps à mieux diriger le personnel administratif en fonction des besoins des juridictions.

L' idée est ainsi de renforcer à la fois les moyens humains et matériels des juridictions.

Enfin, il a été décidé, en concertation avec les autorités judiciaires bruxelloises, d'instaurer un dialogue régulier dans le cadre d'un protocole d'engagement. L'objectif de ce protocole est de définir clairement les responsabilités de chacun dans le processus de résorption de l' arriéré judiciaire et de mettre en place un mécanisme d'évaluation des efforts consentis de part et d' autre. L'intention est d'étendre cette expérience à d' autres arrondissements judiciaires en tenant compte, bien entendu, des spécificités propres à ceux-ci.

*
* *

La plupart des mesures proposées concernent le renfort en moyens humains des juridictions par le biais des juges de complément ainsi que des référendaires et des juristes de parquet ; quant aux autres dispositions, elles ont trait à la simplification de l'organisation judiciaire. Elles sont rassemblées dans la première loi-programme soumise au bicaméralisme complet (art. 77 de la Constitution).

Allereerst is het de bedoeling om gerichte maatregelen te nemen om de meest dringende zaken aan te pakken; op langere termijn moet overlegd worden met alle korpschefs van de rechtsmachten van het Rijk, teneinde werk te kunnen maken van het opstellen van ruimer opgevatte wetgevende teksten, bijvoorbeeld over de mobiliteit van de magistraten, de financiële responsabilisering van de korpschefs en de hervorming van de gerechtelijke procedure.

Bij de gerichte maatregelen waarin het onderdeel «Justitie» voorziet, horen ook maatregelen van vooral materiële inslag, die het optreden van het parlement niet vereisen. Hierbij kan meer bepaald gedacht worden aan de informatisering van de rechtscolleges, aan een betere inrichting van de lokalen die door het openbaar ministerie worden gebruikt, aan het aanstellen van een magistraat die belast wordt met de coördinatie van de zittingen waarvoor er gevangenen moeten worden vervoerd (dit om nutteloze zittingen te voorkomen), en aan het aanstellen van een coördinator inzake personeelsbeheer, die de korpschefs zal bijstaan bij het beter leiden van het administratieve personeel, afhankelijk van de behoeften van de rechtsmachten.

De achterliggende gedachte is het versterken van de personele én materiële middelen van de rechtsmachten.

Tot slot werd er, in samenspraak met de Brusselse gerechtelijke overheden, beslist om regelmatig en in het kader van een verbintenisprotocol in dialoog te gaan. De doelstelling van dat protocol is het duidelijk definiëren van de verantwoordelijkheden van elkeen bij het wegwerken van de gerechtelijke achterstand en het instellen van een evaluatiemechanisme van de aan weerskanten geleverde inspanningen. De minister geeft aan dat het in de bedoeling ligt om dit experiment uit te breiden naar andere gerechtelijke arrondissementen, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met de eigen kenmerken van die arrondissementen.

*
* *

De meeste van de voorgestelde maatregelen voorzien in meer mankracht voor de rechtsmachten, via toegevoegd rechters, referendarissen en parketjuristen. De andere bepalingen hebben betrekking op de vereenvoudiging van de rechterlijke organisatie. Die maatregelen zijn samengebracht in de eerste programmawet die voorgelegd wordt overeenkomstig de regeling inzake de verplicht bicamerale behandeling (artikel 77 van de Grondwet).

1. Dispositions qui touchent à l'organisation judiciaire

a) Dispositions de renfort en moyens humains

– Article 80, alinéa 2, du Code judiciaire – mandats spécifiques des juges effectifs en ce compris les juges de complément (article 2 du projet de loi portant des dispositions diverses – DOC 51 0474/001)

Une première modification concerne l'article 80, alinéa 2, du Code judiciaire qui autorise, à titre exceptionnel, des juges effectifs mais aussi des juges de complément à exercer un mandat spécifique de juge d'instruction lorsque les nécessités du service le justifient.

Il faut se rappeler que les juges de complément ont été mis en place par le législateur en 1998, notamment pour qu'ils participent à la résorption de l'arriéré judiciaire. Ces magistrats sont donc nécessaires dans des arrondissements judiciaires où l'arriéré est particulièrement préoccupant.

Mais ces juges de complément sont bien plus que des magistrats de renfort pour la résorption de l'arriéré judiciaire. Du fait de leur affectation dans le ressort d'une cour d'appel, ces juges doivent plutôt être considérés comme des magistrats de «réserve» qui peuvent intervenir auprès d'une juridiction pour différentes raisons, dont celle de remplacer un magistrat souffrant.

La modification proposée répond à une difficulté qui est apparue à la fin de cet été. En effet, certains juges de complément, titulaires d'un mandat spécifique ont été maintenus en place alors que les possibilités de renouvellement de leur mandat étaient épuisées. Cela faisait donc plus de trois ans que certains étaient titulaires d'un mandat de juge d'instruction. Cette période de trois ans a été jugée trop courte pour mener à bien des instructions judiciaires. C'est pourquoi, un mandat pour un terme de deux ans, renouvelable deux fois, est proposé, soit au total un mandat de six ans.

Cette proposition donne aussi l'occasion au chef de corps de gérer sa juridiction de manière intelligente et professionnelle en utilisant les compétences et l'expérience de chacun.

Une disposition transitoire (art. 3 de la loi-programme) a également été insérée afin de régler la situation des juges effectifs et de complément qui sont actuellement titulaires d'un mandat spécifique.

1. Bepalingen in verband met de rechterlijke organisatie

a) Bepalingen ter versterking van de personele middelen

– Artikel 80, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek - De bijzondere mandaten van de werkend rechters, met inbegrip van de toegevoegd rechters (artikel 2 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001).

Een eerste wijziging betreft artikel 80, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek dat, bij wijze van uitzondering, aan werkend rechters maar ook aan toegevoegd rechters toestaat om onder meer een bijzonder mandaat als onderzoeksrechter uit te oefenen indien de behoeften van de dienst het rechtvaardigen.

Ter herinnering: de toegevoegd rechters werden in 1998 ingesteld door de wetgever, onder meer om mee te werken aan het terugdringen van de gerechtelijke achterstand. Die magistraten zijn dus noodzakelijk in de gerechtelijke arrondissementen waar de achterstand bijzonder zorgwekkend is.

Die toegevoegd rechters zijn echter veel meer dan magistraten die ter hulp geroepen worden om de gerechtelijke achterstand in te lopen. Door het feit dat ze ingedeeld zijn in het rechtsgebied van een hof van beroep moeten die magistraten veeleer beschouwd worden als «reservemagistraten» die om diverse redenen kunnen optreden in een rechtscollege, onder meer voor het vervangen van een zieke magistraat.

De voorgestelde wijziging komt tegemoet aan een knelpunt dat aan het einde van de voorbije zomer aan het licht kwam. Sommige toegevoegd rechters, titularis van een bijzonder mandaat, werden inderdaad in functie gehouden, hoewel de mogelijkheden tot hernieuwing van hun mandaat uitgeput waren.

Sommigen onder hen waren dus al meer dan drie jaar titularis van een mandaat als onderzoeksrechter. Die periode van drie jaar werd te kort geacht om gerechtelijke onderzoeken tot een goed einde te brengen. Daarom wordt een mandaat voor een termijn van twee jaar voorgesteld, tweemaal hernieuwbaar, dus een mandaat van zes jaar in totaal.

Dit voorstel geeft aan de korpschef ook de mogelijkheid om zijn rechtsmacht op een intelligente en professionele wijze te beheren, door gebruik te maken van de competenties en de ervaring van elkeen.

Er werd eveneens een overgangsbepaling ingevoegd (artikel 3 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen), tot regeling van de situatie van de werkend en de toegevoegd rechters die momenteel titularis zijn van een bijzonder mandaat.

– Article 216*bis* du Code judiciaire - Juges de complément ayant réussi un examen linguistique (article 8 du projet de loi portant des dispositions diverses – DOC 51 0474/001)

Une deuxième modification concerne encore les juges de complément et a trait à l'article 216*bis*, § 2, du Code judiciaire. Le but poursuivi est de permettre à un juge de complément qui a réussi un examen linguistique de pouvoir postuler à une place du cadre de la juridiction où il exerce ses fonctions. En vertu de l'article 216*bis* actuel, un juge qui obtient une nomination doit rester en place pendant trois ans avant de pouvoir postuler ailleurs.

Cette exigence n'est cependant pas compatible avec la situation des juridictions bruxelloises. En effet, il est impératif que le cadre légal de ces juridictions soit rapidement rempli. Or, au vu des exigences linguistiques, un problème réel se pose. Il est dès lors proposé de déroger à cette règle pour les magistrats de complément qui ont réussi un examen linguistique en leur permettant de combler le cadre d'une juridiction bilingue.

– Articles 156*ter* et 206*ter* du Code judiciaire -Référéndaires et juristes de parquet (articles 4 et 5 du projet de loi portant des dispositions diverses – DOC 51 0474/001)

L'article 156*ter* du Code judiciaire est modifié afin de permettre un engagement plus circonstancié de référendaires et de juristes de parquet. Il est, en effet, proposé de porter le seuil de 25 % à 35 %. Cette modification concerne principalement le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles qui a déjà atteint le seuil de 25 %. Quant aux autres arrondissements judiciaires, ils n'ont pas encore atteint ce seuil, la moyenne nationale étant d'environ 17%.

Ces collaborateurs des magistrats participent de manière efficace à la résorption de l'arriéré judiciaire en les aidant dans la préparation des informations et des jugements.

Cette augmentation du seuil à 35 % devra en tout état de cause se faire dans le respect des moyens budgétaires et pour autant que l'article 286 du Code judiciaire soit respecté. Cette disposition étant déjà applicable aux juristes de parquet et aux référendaires, elle est simplement rappelée à l'article 156*ter* du même Code.

Cette disposition devrait permettre de mieux répondre aux besoins des autorités judiciaires confrontées à des situations exceptionnelles, comme un arriéré particulièrement important.

– Artikel 216*bis* van het Gerechtelijke Wetboek - De toegevoegd rechters die voor een taalexamen slaagden (artikel 8 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001).

Een tweede wijziging heeft nogmaals betrekking op de toegevoegd rechters en houdt verband met artikel 216*bis*, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek. Het is de bedoeling om een toegevoegd rechter die voor een taalexamen slaagde toe te staan te solliciteren voor een betrekking in de formatie van het rechtsgebied waar hij zijn functie uitoefent. Krachtens het huidige artikel 216*bis* moet een rechter die benoemd wordt, gedurende drie jaar ter plaatse blijven alvorens elders te kunnen solliciteren.

Die vereiste is echter niet verenigbaar met de situatie in de Brusselse rechtsmachten. Het is inderdaad absoluut noodzakelijk dat de bij wet bepaalde formatie van die rechtbanken snel volledig ingevuld raakt. Gezien de taalvereisten is dit evenwel een probleem.

Er wordt derhalve voorgesteld om voor de toegevoegd magistraten die slaagden voor een taalexamen af te wijken van die regel, door hen toe te staan om de formatie van een tweetalig rechtscollege aan te vullen.

– Artikelen 156*ter* en 206*ter* van het Gerechtelijk Wetboek - De referendarissen en de parketjuristen (artikelen 4 en 5 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001).

Artikel 156*ter* van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd om een meer referendarissen en parketjuristen in dienst te nemen. Er werd inderdaad voorgesteld om de drempel te verhogen van 25 % naar 35 %. Die wijziging heeft voornamelijk betrekking op het rechtsgebied van het Brusselse hof van beroep, waar de drempel van 25 % reeds werd bereikt. De andere gerechtelijke arrondissementen bereikten die drempel nog niet: landelijk ligt het gemiddelde op ongeveer 17%.

Die medewerkers van de magistraten nemen efficiënt deel aan het terugdringen van de gerechtelijke achterstand, door ze bij te staan inzake het gerechtelijk onderzoek en de voorbereiding van de vonnissen.

Die verhoging van de drempel tot 35 % zal in elk geval zonder overschrijding van de budgettaire middelen moeten gebeuren en met inachtneming van artikel 286 van het Gerechtelijk Wetboek. Omdat die bepaling al geldt voor de parketjuristen en de referendarissen, wordt die gewoon in artikel 156*ter* van hetzelfde Wetboek herhaald.

Die bepaling moet het mogelijk maken om beter in te spelen op de behoeften van de gerechtelijke overheden die te maken krijgen met buitengewone omstandigheden, zoals een zeer grote achterstand.

Une modification est également apportée à l'art. 206ter, § 1er, du Code judiciaire, en vue d'assouplir l'affectation d'un référendaire au sein d'une juridiction, en supprimant la consultation de l'assemblée générale de cette juridiction. Le président de la juridiction est donc libre de décider seul de cette affectation.

b) Dispositions relatives à la simplification de l'organisation judiciaire

Plusieurs dispositions du volet «justice» tendent à une meilleure organisation du fonctionnement de l'ordre judiciaire.

– Modification de l'article 191 du Code judiciaire (articles 6 et 7 de la loi-programme) - stage judiciaire

Les modifications de l'article 191 du Code judiciaire ont pour but de permettre aux stagiaires judiciaires qui ont opté pour le stage court de se porter encore candidats aux fonctions de juge. Cette possibilité a été supprimée par la loi du 3 mai 2003 alors que telle n'était pas la volonté du législateur. Cette disposition répare dès lors cette omission.

– Modifications des articles 287, 340 et 346 du Code judiciaire - mandat des chefs de corps (art. 9, 10, 11 et 12 de la loi-programme)

Les modifications de l'art 287 du Code judiciaire visent à assouplir le délai du dépôt du plan de gestion des candidats à une fonction de chef de corps afin que chaque candidat ait la possibilité d'analyser correctement la situation de la juridiction ou il se présente.

Les modifications des articles 340, § 3, et 346, § 2, 20 du Code judiciaire simplifient les obligations des juridictions pour la rédaction de leurs rapports d'activité. Ces rapports seront désormais limités aux activités de l'année civile (et non plus de l'année judiciaire) et leur dépôt pourra être postposé d'un mois.

Modification de l'article 390 du Code judiciaire - juges consulaires et sociaux (art. 13 de la loi-programme)

Er wordt eveneens een wijziging aangebracht in artikel 206ter, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, teneinde de toewijzing van een referendaris in een rechtsmacht te versoepelen, door het afschaffen van het inwinnen van het advies van de algemene vergadering van die rechtsmacht. Het staat de voorzitter van de rechtsmacht dus vrij om alleen over deze toewijzing te beslissen.

b) Bepalingen betreffende een vereenvoudiging van de rechterlijke organisatie

Diverse bepalingen van het onderdeel «Justitie» strekken ertoe de rechterlijke orde beter te doen functioneren.

– Wijziging van artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek (artikelen 6 en 7 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001) - De gerechtelijke stage.

De wijzigingen van artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek hebben tot doel om aan de gerechtelijk stagiairs die opteerden voor de korte stage toe te staan om zich toch nog kandidaat te stellen voor de functie van rechter. Die mogelijkheid werd opgeheven bij de wet van 3 mei 2003, terwijl dit niet de wil van de wetgever was. Die bepaling herstelt derhalve die weglating.

– Wijzigingen van de artikelen 287, 340 en 346 van het Gerechtelijk Wetboek - Mandaat van de korpschefs (artikelen 9, 10, 11 en 12 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001)

De wijzigingen van artikel 287 van het Gerechtelijk Wetboek beogen de versoepeling van de termijn waarin de kandidaten voor een functie van korpschef een beleidsplan moeten indienen, zodat elke kandidaat de mogelijkheid heeft om de situatie van het rechtsgebied waarvoor hij solliciteert correct te analyseren.

De wijziging van de artikelen 340, § 3, en 346, § 2, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek vereenvoudigt de verplichtingen van de rechtsmachten voor het opstellen van hun activiteitsverslagen. Die verslagen zullen voortaan beperkt blijven tot de activiteiten van het kalenderjaar (en niet meer tot het gerechtelijk jaar) en het indienen ervan zal met één maand mogen worden uitgesteld.

– Wijziging van artikel 390 van het Gerechtelijk Wetboek - Rechter in handelszaken en in sociale zaken (artikel 13 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen – DOC 51 474/001)

La modification de l'article 390 du Code judiciaire tend à permettre aux juges sociaux et consulaires de siéger comme suppléants au-delà de l'âge légal d'admission à la retraite, c'est-à-dire 67 ans. Cette disposition a été réclamée par le monde judiciaire en raison du manque de candidats à ces fonctions.

*
* *

L'ensemble de ces dispositions s'insère dans une politique «des petits pas». La loi-programme n'est, en effet, pas le lieu de réformes en profondeur ou de «révolutions de palais» mais elle permet de donner de relancer les contacts avec le monde judiciaire et de travailler, à plus long terme, sur les principales causes des lenteurs de la justice.

Le volet «justice» de la loi-programme contient également un certain nombre de dispositions correctrices qui ont pour objet soit de combler des vides juridiques, soit de préciser davantage la portée de certaines dispositions législatives. Ces dispositions sont réparties d'une part dans le projet de loi portant des dispositions diverses (DOC 51 0474), relevant de l'article art. 77 de la Constitution) et d'autre part dans la loi-programme (DOC 51 0473), soumise à l'article 78 de la Constitution.

2. Dispositions correctrices

a) Modifications des articles 497, 498, 501, 502 et 505 du Code judiciaire (articles 14 à 19 du projet de loi portant des dispositions diverses - DOC 51 0474/001)

Les modifications apportées aux articles 497, 498, 501, 502 et 505 du Code judiciaire mettent ces articles en conformité avec l'arrêt de la Cour d'arbitrage du 28 janvier 2003 relatif à la problématique des recours dirigés contre les règlements des barreaux, qui annule certaines de ces dispositions.

b) Modifications de l'art. 508/5, § 2, du Code judiciaire-Aide juridique de première ligne (articles 318 et 319 de la loi-programme)

L'article 508/5, § 2, du Code judiciaire prévoit que la personne qui bénéficie de ressources suffisantes, au sens de l'arrêté royal du 10 juillet 2001, et qui fait appel

De wijziging van artikel 390 van het Gerechtelijk Wetboek strekt ertoe de rechters in sociale zaken en in handelszaken toe te staan na de wettelijke leeftijd van inrurstelling (te weten 67 jaar) zitting te hebben als plaatsvervangend rechter. Om deze wijziging werd door de gerechtelijke wereld verzocht, wegens het gebrek aan kandidaten voor die functies.

Al die wijzigingen passen in een beleid waarbij de zaken geleidelijk worden aangepakt. De programmawet is weliswaar niet het meest geschikt om over te gaan tot diepgaande hervormingen of «paleisrevoluties», maar aldus wordt het toch mogelijk om nieuwe impulsen te geven aan de contacten met de gerechtelijke wereld. Op langere termijn kan dan worden gesleuteld aan de belangrijkste oorzaken van de trage werking van het recht.

Het onderdeel «Justitie» van de programmawet bevat eveneens verbeterende bepalingen die tot doel hebben ofwel juridische leemten op te vullen, ofwel de draagwijdte van bepaalde wettelijke bepalingen te verduidelijken. Die bepalingen zijn enerzijds te vinden in de programmawet die moet worden behandeld overeenkomstig de regeling inzake de verplicht bicamerale behandeling (artikel 77 van de Grondwet), anderzijds in de programmawet waarvoor de in artikel 78 van de Grondwet bepaalde regeling (het optioneel bicameralisme) moet worden gevolgd.

2. Corrigerende bepalingen

a) Wijzigingen van de artikelen 497, 498, 501, 502 en 505 van het Gerechtelijk Wetboek (artikel 14 tot 19 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen, DOC 51 474/001)

De wijzigingen die worden aangebracht in de artikelen 497, 498, 501, 502 en 505 van het Gerechtelijk Wetboek strekken ertoe die artikelen in overeenstemming te brengen met het arrest dat het Arbitragehof op 28 januari 2003 heeft gewezen betreffende het vraagstuk van de vorderingen die worden ingesteld tegen de reglementen van de balies. Het Hof heeft immers een aantal van die bepalingen vernietigd.

b) Wijzigingen van artikel 508/5, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek - Juridische eerstelijnsbijstand (artikelen 318 tot 319 van de programmawet DOC 51 473/001)

Artikel 508/5, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de persoon wiens inkomsten in de zin van het koninklijk besluit van 10 juli 2001 onvoldoende zijn en

à l'aide juridique de première ligne doit payer une contribution forfaitaire de 12,39 euros pour couvrir cette aide.

Les personnes dont les ressources sont insuffisantes doivent en apporter la preuve par des pièces justificatives.

Il s'avère qu'en pratique, l'exigence de cette contribution est un frein à l'efficacité de l'aide juridique de première ligne. Il existe, en effet, une disproportion manifeste entre, d'une part, le temps que prend la vérification des documents à fournir par le demandeur sans ressources pour être dispensé de cette contribution et, d'autre part, le temps requis par un premier avis juridique.

La modification de l'article 508/5, §2, du Code judiciaire a pour objectif de supprimer cette contribution forfaitaire afin de faciliter l'accès au droit et à la justice, tel que cela a été demandé par les barreaux et conformément à l'accord gouvernemental.

c) Modification de l'article 1409 du Code judiciaire - Notion d'enfant à charge (art. 320 de la loi-programme)

L'article 1409 du Code judiciaire est complété afin d'habiliter le Roi, par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, à fixer d'une part la définition d'«enfant à charge», et d'autre part les règles de la charge de la preuve de cette prise en charge, en ce compris la force probante et la durée de validité des preuves ainsi que les règles de procédure.

Cette habilitation se justifie par le fait que différentes législations fiscales ou sociales ont recours à la notion d'«enfant à charge», mais en lui donnant des contenus différents. Cette habilitation doit être accompagnée d'une ratification législative avant le 1er janvier 2006.

d) Modifications apportées à la loi du 7 juillet 2002 relative au régime disciplinaire des membres de l'ordre judiciaire (art.20 et 21 du projet de loi portant des dispositions diverses - DOC 51 0474/001)

Le but poursuivi par les modifications apportées à la loi du 7 juillet 2002 est de reporter la mise en vigueur de ce nouveau régime disciplinaire afin de permettre notamment la mise en place du nouveau Conseil national de discipline, composé des représentants des différents membres de l'ordre judiciaire.

een beroep doet op juridische eerstelijnsbijstand, een vaste bijdrage van 12,39 euro moet betalen om die bijstand te dekken.

De personen die over ontoereikende inkomsten beschikken, moeten zulks aan de hand van bewijsstukken aantonen.

De vereiste bijdrage blijkt in de praktijk de doeltreffendheid van de juridische eerstelijnsbijstand af te remmen. Er is immers een duidelijke wanverhouding tussen enerzijds de tijd die is vereist voor de controle van de stukken die de aanvrager met ontoereikende inkomsten moet overleggen om te worden vrijgesteld van die bijdrage, en anderzijds de tijd die nodig is voor een eerste advies.

De wijziging van artikel 508/5, §2, van het Gerechtelijk Wetboek strekt ertoe die vaste bijdrage op te heffen, teneinde de toegang tot het recht en tot de justitie te vergemakkelijken, zulks overeenkomstig de vraag van de balies en het regeerakkoord.

c) Wijziging van artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek - Het begrip kind ten laste (artikel 320 van de programmawet)

Artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld teneinde de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit, te machtigen het begrip «kind ten laste» te bepalen, alsook de regels inzake de bewijsvoering van voornoemd gegeven, daaronder begrepen de bewijskracht en de geldigheidsduur van de bewijzen, evenals de procedureregels.

Die machtiging is vereist omdat in verschillende fiscale en sociale wetgevingen gebruik wordt gemaakt van het begrip «kind ten laste», maar waarbij het verschillende betekenissen krijgt. Die machtiging moet voor 1 januari 2006 wettelijk worden bekrachtigd.

d) Wijzigingen in de wet van 7 juli 2002 betreffende het tuchtrecht voor leden van de rechterlijke orde (artikelen 20 en 21 van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen, DOC 51 0474/001)

De wijzigingen die worden aangebracht in de wet van 7 juli 2002 betreffende het tuchtrecht voor leden van de rechterlijke orde strekken ertoe de inwerkingtreding van de nieuwe tuchtrekking uit te stellen, zodat onder meer kan worden overgegaan tot de oprichting van de nieuwe Nationale Tuchtraad, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende leden van de rechterlijke orde.

e) Modifications du Code de procédure pénale et du Code pénal (articles 321 à 324 de la loi-programme)

La première modification apportée à l'article 12bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale tend à mieux circonscrire son champ d'application : désormais, la compétence extraterritoriale des juridictions belges pourra également résulter d'un instrument de droit dérivé de l'Union européenne, comme une décision-cadre.

Quant à la seconde modification, elle comble un vide juridique. Il est en effet important de préciser que l'article 12bis s'applique non seulement aux infractions de droit international humanitaire visées dans le Code pénal, mais aussi aux infractions internationales incriminées par un traité liant la Belgique.

La modification contenue à l'article 322 de la loi-programme concerne l'entrée en vigueur de l'article 3 de la loi du 13 mars 2003 insérant un article 10, 6°, dans le Titre préliminaire du Code de procédure pénale. Ainsi, selon la loi du 13 mars 2003, la nouvelle règle prévue à l'article 10, 6°, ne devrait s'appliquer qu'aux faits commis après son entrée en vigueur. Une telle disposition n'est cependant pas compatible avec le droit commun de la procédure pénale selon lequel les lois de procédure et de compétence sont d'application immédiate et sont, par conséquent, applicables aux infractions commises avant leur entrée en vigueur pour autant qu'elles ne soient pas encore définitivement jugées ou prescrites.

Enfin, la modification de l'art. 34 du Code pénal qui a trait aux interdictions pénales, apporte des précisions quant au point de départ de celles-ci et s'aligne sur une jurisprudence plus équitable du Conseil d'État.

f) Modification de la loi du 3 mai 2003 et de l'article 488bis du Code civil (articles 325 à 327 de la loi-programme)

L'objectif de ces modifications, qui touchent à la législation relative à la protection des biens des personnes malades mentales, est de permettre au Roi de fixer le tarif des frais pour l'enregistrement des déclarations relatives à la désignation d'un administrateur provisoire dans le Registre central des déclarations.

e) Wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en van het Strafwetboek (artikelen 321 tot 324 van de programmawet, DOC 51 473/001)

De eerste wijziging die in artikel 12bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering wordt aangebracht, strekt ertoe het toepassingsgebied ervan beter af te bakenen. De extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische rechtscolleges kan eveneens voortvloeien uit een afgeleid rechtsinstrument van de Europese Unie, bijvoorbeeld uit een kaderbesluit.

De tweede wijziging vult een juridische leemte aan. Het is immers belangrijk nader te omschrijven dat artikel 12bis niet alleen moet worden toegepast op de in het Strafwetboek bepaalde misdrijven tegen het internationaal humanitair recht, maar ook tegen internationale misdrijven die op grond van een verdrag waardoor België gebonden is, strafbaar zijn gesteld.

De wijziging die wordt aangebracht in artikel 322 van de programmawet betreft de inwerkingtreding van artikel 3 van de wet van 13 maart 2003 tot invoeging van een artikel 10, 6°, in de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering. Op grond van de wet van 13 maart 2003 wordt de nieuwe regel waarin artikel 10, 6°, voorziet, slechts toegepast op de feiten die na de inwerkingtreding ervan zijn gepleegd. Een dergelijke bepaling is evenwel niet verenigbaar met het gemene recht van de strafrechtspleging, op grond waarvan de procedure- en bevoegdheidswetten onmiddellijk van toepassing zijn en bijgevolg worden toegepast op de strafbare feiten die voor de inwerkingtreding ervan zijn gepleegd, voor zover daarover nog niet definitief is geoordeeld dan wel of zij niet verjaard zijn.

De wijziging van artikel 34 van het Strafwetboek ten slotte, die de strafrechtelijke ontzetting betreft, brengt nadere bepalingen aan inzake de begindatum ervan en sluit aan bij een meer billijke rechtspraak van de Raad van State.

f) Wijziging van de wet van 3 mei 2003 en van artikel 488bis van het Burgerlijk Wetboek (artikelen 325 tot 327 van de programmawet, DOC 51 473/001)

Die wijzigingen (betreffende de wetgeving inzake de bescherming van de goederen van geesteszieke personen) strekken ertoe de Koning te machtigen het tarief te bepalen van de kosten voor de opneming van de verklaringen betreffende de aanwijzing van een voorlopig bewindvoerder in het Centraal Register der Verklaringen.

g) Modification de la loi-programme du 24 décembre 2002 - mineurs non accompagnés (article 328 de la loi-programme)

Cette modification de la loi-programme du 24 décembre 2002 prévoit la suppression de l'agrément des agents de l'État lorsqu'ils deviennent tuteurs de mineurs étrangers non accompagnés. Cet agrément n'est en effet pas nécessaire dès lors que ces agents sont placés sous l'autorité hiérarchique d'un ministre.

h) Modifications de la loi du 10 avril 2003 réglant la procédure devant les juridictions militaires (articles 329 et 330 de la loi-programme)

Les dispositions modificatives de la loi du 10 avril 2003 réglant la procédure devant les juridictions militaires et adaptant diverses dispositions légales suite à la suppression de ces juridictions en temps de paix réparent différents oublis de la loi du 10 avril 2003, notamment en ce qui concerne l'exécution des jugements et des arrêts rendus par les juridictions militaires avant le 1er janvier 2004 et qu'il faut mettre en œuvre au-delà de cette date.

i) Modification de la loi du 16 janvier 2003 portant création d'une banque carrefour des entreprises, modernisation du registre de commerce, création de guichets-entreprises agréés et portant diverses dispositions (art. 333 de la loi-programme)

Le but poursuivi par la modification apportée à la loi du 16 janvier 2003 est que la banque-carrefour des entreprises reçoive les condamnations des personnes morales en lieu et place des greffes des juridictions où les statuts de ces personnes morales ont été déposés.

j) Modification de la loi du 17 avril 2002 instaurant la peine de travail comme peine autonome en matière correctionnelle et de police (art. 334 de la loi-programme)

Une nouvelle mesure transitoire est insérée dans la loi du 17 avril 2002 pour les peines de travail d'intérêt général qui seraient prononcées avant le 1er mai 2004 mais exécutées après cette date. Cette hypothèse n'étant pas prise en considération, il importait de combler un vide juridique à la suite de la mise en œuvre de la loi du 17 avril 2002 qui instaure désormais la peine de travail comme peine autonome en matière correctionnelle et de police.

g) Wijziging van de programmawet van 24 december 2002 - Niet-begeleide minderjarigen (artikel 328 van de programmawet, DOC 51 473/001)

Die wijziging van de programmawet van 24 december 2002 voorziet in de opheffing van de erkenning van de rijksambtenaren wanneer zij voogd worden van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Die erkenning is immers niet nodig aangezien die ambtenaren onder het hiërarchisch gezag van een minister staan.

h) Wijzigingen van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges (artikelen 329 en 330 van de programmawet, DOC 51 473/001)

De bepalingen tot wijziging van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vredestijd, strekken ertoe diverse nalatigheden in de wet van 10 april 2003 weg te werken, inzonderheid inzake de tenuitvoerlegging van de vonnissen en de arresten die door de militaire rechtscolleges zijn gewezen voor 1 januari 2004 en die na die datum ten uitvoer moeten worden gelegd.

i) Wijziging van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen (artikel 333 van de programmawet, DOC 51 473/001)

Krachtens de wijziging die wordt aangebracht in de wet van 16 januari 2003 worden de veroordelingen van de rechtspersonen voortaan meegedeeld aan de Kruispuntbank van ondernemingen, en niet langer aan de griffies van de rechtscolleges waar de statuten van die rechtspersonen zijn neergelegd.

j) Wijziging van de wet van 17 april 2002 tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken (artikel 334 van de programmawet, DOC 51 473/001)

In de wet van 17 april 2002 wordt een nieuwe overgangsmaatregel ingevoegd met betrekking tot de werkstraffen die zouden worden uitgesproken voor 1 mei 2004, maar nadien ten uitvoer moeten worden gelegd.

Aangezien met die mogelijkheid geen rekening was gehouden, moest die juridische leemte worden weggevoerd, gelet op de inwerkingtreding van de wet van 17 april 2002 die de werkstraf invoert als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken.

k) Modification de la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations (art. 335 et 336 de la loi-programme)

La modification de la loi du 27 juin 1921 intervient afin d'éviter que des ASBL anciennes ne soient contraintes à des recherches fastidieuses pour des fondateurs qui n'en font plus partie.

l) Modification de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard (art. 337 à 339 de la loi-programme)

Les modifications apportées à la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard ont pour but de simplifier le travail de la Commission des jeux de hasard et celui de la Caisse de dépôts et de consignations. La caution de 500 euros due par les exploitants de café titulaires d'une licence de classe C sera désormais versée sur un compte auprès de la Commission des jeux de hasard. De cette caution, la Commission pourra déduire la somme de 100 euros due par ces exploitants lorsqu'ils ne versent pas leur contribution annuelle. Cette disposition a notamment été prise à la demande de la Caisse de dépôts et de consignations.

m) Modification de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat (article 342 de la loi-programme)

La modification prévue à l'article 92 de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat intervient notamment pour améliorer le fonctionnement du Comité de direction de la Chambre nationale des notaires.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Liesbeth Van der Auwera ((CD&V) souligne que conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La demande d'urgence du gouvernement est motivée par la circonstance que les dispositions de l'avant-projet, dans leur ensemble, mettent en œuvre un certain nombre de chapitres de l'accord de gouvernement, ainsi que des décisions prises durant le conclave budgétaire, dans le cadre du contrôle budgétaire du Budget 2003 et de l'élaboration du Budget 2004. Ces décisions ont déjà

k) Wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen (artikelen 335 en 336 van de programmawet, DOC 51 473/001)

De wijziging van de wet van 27 juni 1921 wordt doorgevoerd teneinde te voorkomen dat de oude vzw's tijdrovende opzoekingen moeten doen inzake de stichters die er geen deel meer van uitmaken.

l) Wijziging van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen (artikelen 337 tot 339 van de programmawet, DOC 51 473/001)

De wijzigingen die worden aangebracht in de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen zijn erop gericht het werk van de Kansspelcommissie en dat van de Deposito- en Consignatiekas te vergemakkelijken. De waarborg van 500 euro die is verschuldigd door de exploitanten van een café die houder zijn van een vergunning van klasse C, wordt voortaan gestort op een rekening bij de Kansspelcommissie. De Commissie kan van die waarborg 100 euro aftrekken, te weten het bedrag dat door de exploitant verschuldigd is zo hij zijn jaarlijkse bijdrage niet stort. Die bepaling wordt ingevoegd op verzoek van met name de Deposito- en Consignatiekas.

m) Wijziging van de wet van 25 ventôse, jaar XI, op het notarisambt (artikel 342 van de programmawet, DOC 473/001)

De wijziging van artikel 92 van de wet van 25 ventôse, jaar XI, op het notarisambt strekt er inzonderheid toe de werking van het directiecomité van de Nationale Kamer van notarissen te verbeteren.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) stipt aan dat volgens artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State in de adviesvraag de redenen moeten worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

Het verzoek van de regering om spoedbehandeling wordt gemotiveerd door de omstandigheid «dat de bepalingen van het voorontwerp, in zijn geheel genomen, uitvoering geven aan een aantal onderdelen van het regeerakkoord alsook aan de beslissingen genomen tijdens het begrotingsconclaf, in het kader van begrotingscontrole van de Begroting 2003 en de opmaak

été formellement prises et approuvées lors du conseil des ministres du 14 octobre 2003.

Présenter un budget en équilibre, comme ce fut le cas pour les budgets de la législature précédente, était, est et reste un des principaux objectifs du gouvernement, comme le prévoit l'accord de gouvernement. (DOC 51 0473/001, DOC 51 0474/001, p. 444)

L'intervenante constate toutefois que pour de nombreuses dispositions de la loi-programme à l'examen, il n'apparaît pas clairement qu'elles visent à réaliser des objectifs budgétaires.

Demander l'urgence au Conseil d'État présente en outre l'inconvénient que ce dernier doit s'en tenir à l'essentiel, faute de temps. Le rythme de travail a une incidence négative sur la qualité de la législation. Souvent, des lois de réparation s'avèrent nécessaires par la suite. Elle renvoie tout particulièrement à la réglementation relative à la tutelle sur les mineurs non accompagnés qui a été votée dans la précipitation par le parlement l'an passé – également dans le cadre de la loi-programme (24 décembre 2002. – Loi-programme (I) (art. 479) – Titre XIII – Chapitre VI : Tutelle des mineurs étrangers non accompagnés). Les conséquences ne se sont pas fait attendre car le gouvernement se voit aujourd'hui contraint de modifier cette loi, à nouveau par le biais de la loi-programme.

L'intervenante constate également que le gouvernement modifie même des dispositions qui ne sont pas encore entrées en vigueur.

La loi-programme introduit également des dispositions qui ont pour objet de résorber l'arriéré judiciaire. Selon Mme Van der Auwera, ce ne sont que des expédients confus. Ainsi, par exemple, la prolongation des mandats des juges effectifs : cette mesure s'applique-t-elle aussi aux juges de complément ?

Pourquoi ne prévoit-on pas l'extension des cadres des juges consulaires du tribunal de commerce ? Elle annonce le dépôt d'amendements remédiant à ce problème.

Elle se félicite de l'accès facilité à la justice mais fait observer que cette mesure est en contradiction avec la volonté du gouvernement de résorber l'arriéré judiciaire.

L'appareil judiciaire doit être informatisé de toute urgence.

van de Begroting 2004. Deze beslissingen werden formeel genomen en goedgekeurd op de ministerraad van 14 oktober 2003.

Het was, is en blijft een van de belangrijkste doelstellingen van de regering om, overeenkomstig het regeerakkoord, een begroting in evenwicht te kunnen voorstellen, zoals dit ook met de begrotingen van de vorige legislatuur het geval was.» (Doc. 51 0473/001, Doc. 51 0474/001, p. 444)

Het lid stelt evenwel vast dat voor veel bepalingen van deze programmawet het niet duidelijk is of zij wel verband houden met de begrotingsdoelstellingen.

Een spoedbehandeling door de Raad van State heeft bovendien het nadelig gevolg dat wegens tijdgebrek het beperkt moet worden tot essentiële zaken. De snelheid waarmee gewerkt moet worden heeft nadelige gevolgen voor de kwaliteit van de wetgeving. Naderhand blijken ook vaak reparatiewetten nodig te zijn. Zij verwijst hier in het bijzonder naar de reglementering inzake de voogdij over niet begeleide minderjarigen welke vorig jaar -ook via de programmawet- overhaast door het parlement werd gejaagd (24 december 2002. - Programmawet (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI : Voogdij over niet begeleide minderjarige vreemdelingen). De gevolgen hiervan laten zich gelden want de regering ziet zich nu genoodzaakt om -opnieuw via de programmawet- deze wet te wijzigen.

De spreker stelt voorts vast dat de regering zelfs bepalingen wijzigt die nog niet eens in werking zijn getreden.

De programmawet introduceert ook bepalingen die tot doel hebben de gerechtelijke achterstand weg te werken. Het zijn volgens mevrouw Van der Auwera slechts lapmiddelen die aan duidelijkheid te overlaten. Zo bijvoorbeeld de verlenging van de mandaten van de werkende rechters: geldt dit ook voor de toegevoegde rechters?

Waarom wordt niet voorzien in de uitbreiding van de kaders van de rechters in handelszaken van de rechtbank van koophandel? Zij kondigt de indiening van amendementen aan die dit verhelpen.

Zij juicht de vergemakkelijking van de toegang tot het gerecht toe doch merkt op dit haaks staat op het streven van de regering om de gerechtelijke achterstand weg te werken.

Het gerechtelijk apparaat moet dringend geïnformatiseerd worden.

M. Melchior Wathelet (cdH) relève que le projet de loi-programme délègue un certain nombre de pouvoirs au Roi, par exemple à l'article 320 de la loi-programme, qui modifie l'article 1409 du Code judiciaire. En ce sens, le projet de loi s'apparente davantage à une loi de pouvoirs spéciaux qu'à une loi-programme.

D'autres dispositions visent, elles, à réparer des erreurs commises pendant la précédente législature. Pour ces articles, la loi pourrait également être qualifiée de loi de réparation.

Enfin, la loi, en ce qu'elle remet en cause le Fonds de lutte contre le tabagisme ou les dispositions relatives au service des créances élémentaires, ressemble également à une loi de démantèlement des acquis.

Outre cette nature hybride, de nombreux articles du projet n'ont, comme l'a relevé le Conseil d'État, aucun rapport avec le budget. Le caractère urgent qui motive, normalement, l'insertion de dispositions particulières dans une loi-programme, est, lui aussi, loin d'avoir été démontré. Enfin, l'avis du Conseil d'État a été rendu par une chambre unilingue, ce qui est un peu curieux puisque des problèmes de répartition des compétences se posent pour certaines dispositions.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, attire l'attention sur le fait que la remarque du Conseil d'État concernant l'insertion dans la loi-programme de dispositions n'ayant pas de rapport avec le budget vise plus particulièrement le Titre IV du projet, qui ne concerne pas la Justice mais bien les Affaires sociales et la Santé publique.

S'il est vrai que la technique de la loi-programme n'est pas parfaite, elle permet néanmoins bien souvent de traiter des problèmes très urgents qui, s'ils ne sont pas résolus de façon rapide, risquent, *in fine*, d'avoir des conséquences budgétaires importantes. Si, par exemple, la disposition permettant de pallier la carence en juges sociaux en leur permettant de siéger après l'âge de la retraite n'était pas adoptée, il faudrait sans doute mettre en place un nouveau statut qui entraînerait sans nul doute des dépenses supplémentaires.

De heer Melchior Wathelet (cdH) wijst erop dat de programmawet een aantal bevoegdheden aan de Koning delegeert. Zulks is bijvoorbeeld het geval voor artikel 320 van de programmawet, dat een wijziging aanbrengt in artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek. In die zin vertoont de deze wet niet zozeer de kenmerken van een programmawet dan wel van een volmachtenwet.

Een aantal andere bepalingen zijn er dan weer op gericht vergissingen recht te zetten die tijdens de vorige regeerperiode werden begaan. Voor die artikelen zou de wet ook als een reparatiewet kunnen worden aangemerkt.

Deze wet zet ten slotte het Fonds voor de bestrijding van het tabaksgebruik of nog de bepalingen over de dienst voor alimentatievorderingen op de helling. Op die manier doet de wet ook afbreuk aan een aantal verworvenheden.

De wet is niet alleen halfslachtig, tal van artikelen van het ontwerp vertonen bovendien, zoals ook de Raad van State heeft opgemerkt, geen enkele band met de begroting. De urgentie, die normaliter de invoeging van bijzondere bepalingen in een programmawet verantwoordt, werd evenmin aangetoond, verre van zelfs. Ten slotte zij erop gewezen dat het advies door een eentalige kamer van de Raad van State werd geformuleerd, wat de wenkbrauwen doet fronsen aangezien voor een aantal bepalingen problemen inzake de bevoegdheidsverdeling rijzen.

Minister van Justitie Onkelinx attendeert erop dat de opmerking van de Raad van State over de invoeging, in de programmawet, van bepalingen die niets te maken hebben met de begroting, meer bepaald slaat op titel IV van het ontwerp, waarin het niet over Justitie, maar over Sociale Zaken en Volksgezondheid gaat.

Het is voorts correct dat een programmawet, als te hanteren techniek, niet volmaakt is. Op die manier wordt het evenwel mogelijk om problemen aan te pakken waarvoor zeer dringend een oplossing vereist is. Daarbij gaat het vaak om problemen die, als ze niet snel worden weggerukt, het risico inhouden dat ze permanent belangrijke budgettaire gevolgen blijven sorteren. In dat verband zij bijvoorbeeld verwezen naar de bepaling die het mogelijk maakt het tekort aan rechters in sociale zaken weg te werken, door die rechters de mogelijkheid te bieden om na de pensioengerechtigde leeftijd zitting te blijven houden. Mocht die bepaling niet goedgekeurd worden, ware het wellicht nodig een nieuw statuut uit te werken, wat ongetwijfeld extra kosten met zich zou brengen.

Il est par ailleurs exact que de nombreux articles sont de nature réparatrice. Il s'agit là du résultat du dialogue qui a été mené avec l'ensemble des corps constitués dès l'entrée en fonction du nouveau gouvernement. La possibilité pour les stagiaires ayant suivi un stage judiciaire court d'accéder rapidement à la magistrature, a ainsi été réintroduite suite à de nombreuses demandes émanant du monde judiciaire.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) répète que le recours à la loi-programme doit être justifié, et qu'il s'impose que l'avis du Conseil d'État soit respecté, à moins de considérer que le travail effectué par cette institution est inutile.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

A. Projet de loi-programme (DOC 51 0473/001)

Article 318

Cet article vise à remplacer l'article 508/5, § 2, du Code judiciaire, afin de rendre gratuite l'aide juridique de première ligne.

M. Melchior Wathelet (cdH) demande si cette modification signifie bien que l'aide juridique sera désormais ouverte à tous.

Dans l'exposé des motifs, il est annoncé que, dans un futur proche, le plafond de revenus donnant accès à l'aide juridique sera relevé et que la répartition des points dévolus aux avocats qui interviennent dans le cadre de cette aide sera évaluée et adaptée. La note de politique générale précise que, pour l'aide juridique de deuxième ligne en matière de droit des étrangers, l'attribution des points serait plutôt revue à la baisse.

Une certaine insécurité juridique risque ainsi d'être créée, puisqu'il n'y a aucune garantie que l'augmentation du nombre de dossiers *pro deo* qu'entraînera le relèvement des seuils sera compensée par une augmentation des fonds alloués à l'aide juridique. La proposition de M. Thierry Giet, qui vise à fixer la valeur du point de l'aide juridique à 25 euros (soumis à indexation), permettrait à cet égard de clarifier la situation.

Voorts klopt het dat tal van artikelen strekken tot herstel van een aantal zaken. Dat is het resultaat dat de dialoog heeft opgeleverd die sinds het aantreden van de nieuwe regering met alle gestelde lichamen werd gevoerd. Zo werd de mogelijkheid die stagiairs krijgen om na een korte gerechtelijke stage snel tot de magistratuur toe te treden, opnieuw ingevoerd om in te spelen op een groot aantal vragen daartoe vanuit de gerechtelijke kringen.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) herhaalt dat werken met een programmawet verantwoording behoeft. Het advies van de Raad van State moet absoluut in acht worden genomen. Of wil men de indruk wekken dat die instelling nutteloos werk levert ?

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

A. Ontwerp van programmawet (DOC 51 0473/001)

Art. 318

Dit artikel strekt ertoe artikel 508/5, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek te vervangen, teneinde te voorzien in de kosteloosheid van de eerstelijnsrechtsbijstand.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt of die wijziging wel degelijk inhoudt dat de rechtsbijstand voortaan open staat voor iedereen.

In de memorie van toelichting wordt aangekondigd dat het inkomensplafond dat toegang geeft tot de rechtsbijstand, in een nabije toekomst zal worden verhoogd en dat de verdeling van de punten die de advocaten in het raam van die bijstandverlening toegekend krijgen, zal worden geëvalueerd en aangepast. De beleidsnota stelt voorts dat het toekennen van de punten voor rechtsbijstand die in de tweede lijn inzake het vreemdelingenrecht wordt verleend, wellicht neerwaarts zal worden bijgesteld.

Zo ontstaat het risico op rechtsonzekerheid. Niemand kan er immers borg voor staan dat de toename van het aantal prodeo-dossiers, als gevolg van de verhoging van de plafonds, zal worden gecompenseerd door een stijging van de middelen die aan de rechtsbijstand zullen worden toegekend. Het voorstel van de heer Thierry Giet, om aan de rechtsbijstand een puntwaarde van 25 euro (een aan het indexcijfer aan te passen bedrag) te verlenen, zou het mogelijk maken terzake klaarheid te scheppen.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) rappelle que le Conseil d'État a, à propos de la disposition à l'examen, souligné qu' «il convient qu'un arrêté royal abroge l'arrêté royal du 20 décembre 1999 fixant, en exécution de l'article 508/5, § 2, alinéa 1er, du Code judiciaire, la contribution forfaitaire due par le demandeur qui a obtenu le bénéfice de l'aide juridique de première ligne et adapte l'arrêté royal du 10 juillet 2001 déterminant les conditions de la gratuité du bénéfice de l'aide juridique de première ligne et de la gratuité partielle ou totale du bénéfice de l'aide juridique de deuxième ligne et de l'assistance judiciaire». Cette observation sera-t-elle suivie ?

D'autre part, la suppression de la contribution forfaitaire et la décision de relever le plafond des revenus donnant droit à l'aide juridique risquent d'entraîner un afflux de dossiers, qui aggravera encore l'arriéré judiciaire.

D'autres mesures devront en conséquence être prises, comme l'engagement de personnel supplémentaire ou la modernisation des systèmes informatiques.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, confirme que, suite à cette réforme, un conseil juridique gratuit pourra être proposé par les barreaux à l'ensemble de la population sans que ne soit encore réclamée une contribution forfaitaire de 12,39 euros.

Dans un protocole signé avec les deux ordres des barreaux, ceux-ci se sont par ailleurs engagés à revoir l'accueil des justiciables dont la qualité, dans certains arrondissements, n'était pas satisfaisant.

Les dispositions de la loi programme seront complétées par un arrêté royal relevant le seuil des revenus pour accéder à l'aide juridique de seconde ligne et par un arrêté ministériel procédant à une nouvelle répartition des points pour le contentieux des étrangers :

– l'arrêté royal sur le seuil des revenus est pour le moment devant le Conseil d'État. Une augmentation budgétaire de 41% est prévue par rapport à l'année précédente. Tant la croissance naturelle des dossiers d'aide juridique de deuxième ligne que l'augmentation entraînée par le relèvement du seuil de revenus ont été pris en compte. La troisième adaptation du budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2003 comportait déjà un accroissement de 10 %. Les barreaux fourniront

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) wijst erop dat de Raad van State met betrekking tot de ter bespreking voorliggende bepaling de volgende opmerking heeft geformuleerd: «Een koninklijk besluit moet worden uitgevaardigd waarbij het koninklijk besluit van 20 december 1999 tot vaststelling van de vaste bijdrage verschuldigd door de aanvrager aan wie juridische eerstelijnsbijstand is verleend, overeenkomstig artikel 508/5, § 2, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt opgeheven en waarbij het koninklijk besluit van 10 juli 2001 tot vaststelling van de voorwaarden van de kosteloosheid van de juridische eerstelijnsbijstand en van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand wordt aangepast.» Zal gevolg worden gegeven aan die opmerking ?

Voorts doen de schrapping van de forfaitaire bijdrage en de beslissing om het inkomensplafond, waaronder aanspraak op rechtsbijstand kan maken, op te trekken, het risico rijzen op een toevloed van dossiers, wat de gerechtelijke achterstand nog zal doen oplopen.

Er zullen dan ook andere maatregelen moeten worden genomen, zoals bijvoorbeeld de indienstneming van bijkomend personeel of de modernisering van de informaticasystemen.

Vice-eerste minister en minister van Justitie mevrouw Laurette Onkelinx bevestigt dat de balies ingevolge die hervorming aan de hele bevolking gratis juridisch advies zullen kunnen aanbieden, zonder dat daarvoor nog een forfaitaire bijdrage van 12,39 euro wordt gevraagd.

In een protocol dat samen met beide ordes van de balies is ondertekend, hebben die ordes zich er trouwens toe verbonden de opvang van de rechtzoekenden anders aan te pakken. De kwaliteit daarvan liet in sommige gerechtelijke arrondissementen immers te wensen over.

De in de programmawet vervatte bepalingen zullen worden aangevuld met een koninklijk besluit dat ertoe strekt de inkomensgrens op te trekken waaronder men toegang krijgt tot de tweedelijns-rechtsbijstand, alsmede met een ministerieel besluit teneinde te voorzien in een nieuwe puntenverdeling inzake het vreemdelingcontentieux.

– Het koninklijk besluit met betrekking tot de inkomensgrens ligt thans ter beoordeling voor bij de Raad van State. Er is voorzien in een budgetverhoging met 41 % ten opzichte van vorig jaar. Er is tegelijk rekening gehouden met de natuurlijke stijging van het aantal dossiers betreffende de tweedelijns-rechtsbijstand én met de aangroei ingevolge de verhoogde inkomensgrens. De derde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voorzag reeds in een stijging met 10 %. De balies zullen

des évaluations trimestrielles pour vérifier le type de dossiers couverts par l'aide juridique ;

– L'arrêté ministériel se borne à reprendre un accord négocié avec les deux ordres des barreaux, qui ont constaté que, pour certaines requêtes au Conseil d'État dans le contentieux des étrangers, la rémunération ne concordait pas toujours avec l'importance du travail fourni. C'est donc la volonté des barreaux qui a été reprise dans cet arrêté ministériel.

M. Melchior Wathelet (cdH) demande si l'augmentation de la rémunération des avocats *pro deo* pour les démarches effectuées en matière de médiation, annoncée dans la note de politique générale, a déjà été intégrée dans ces arrêtés.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que cette revalorisation sera proposée par le biais d'amendements lors de la discussion des différentes propositions de loi qui ont été déposées sur la médiation.

M. Alain Courtois (MR) insiste pour que le public soit correctement informé des possibilités de médiation qui lui sont ouvertes, et de l'aide juridique dont il peut bénéficier en la matière.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) est satisfait de l'augmentation du budget de l'aide de deuxième ligne.

Selon l'intervenant, l'article 508/20 du Code judiciaire gagnera ainsi en importance. Cet article permet en effet de recouvrer les montants qui ont été attribués dans le cadre de l'aide de deuxième ligne auprès des personnes dont la situation financière s'est améliorée entre-temps.

Le membre constate cependant que, par le passé, cet article a rarement été appliqué. Cette situation est-elle appelée à changer, vu l'augmentation du budget ?

M. Alfons Borginon (VLD), président, demande des précisions quant à la directive 2002/8/CE du Conseil du 27 janvier 2003 visant à améliorer l'accès à la justice dans les affaires transfrontalières par l'établissement de règles minimales communes relatives à l'entraide judiciaire accordée dans le cadre de telles affaires, dont l'exposé des motifs dit qu'elle sera transposée dans les meilleurs délais.

om de drie maanden evaluaties verstrekken teneinde na te kunnen gaan voor welk type van dossiers om rechtsbijstand wordt verzocht.

– In het ministerieel besluit wordt louter een akkoord overgenomen waarover is onderhandeld met de twee ordes van de balies; die ordes hebben geconstateerd dat de vergoeding niet altijd in verhouding stond tot het vele gepresteerde werk, te weten bij bepaalde verzoekschriften bij de Raad van State in aangelegenheden betreffende het vreemdelingencontentieux. In dat ministerieel besluit wordt derhalve tegemoet gekomen aan de wens van de balies.

De heer Melchior Wathelet (cdH) vraagt of de in de beleidsnota aangekondigde verhoging van de vergoeding die de *pro deo*-advocaten ontvangen voor hun optreden in bemiddelingszaken al is opgenomen in die besluiten.

De minister antwoordt daarop dat de opwaardering bij wege van amendementen zal worden voorgesteld tijdens de bespreking van de verschillende wetsvoorstellen die inzake bemiddeling werden ingediend.

De heer Alain Courtois (MR) dringt erop aan dat het publiek correct wordt geïnformeerd over de voor de betrokkenen openstaande mogelijkheden tot bemiddeling en over de rechtsbijstand waarop zij terzake aanspraak kunnen maken.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) is tevreden over de verhoging van het budget voor de tweedelijnsbijstand.

Volgens de spreker zal artikel 508/20 van het Gerechtelijk Wetboek ten gevolge hiervan aan belang inwinnen. Dit artikel maakt het immers mogelijk om bedragen die in het kader van de tweedelijnsbijstand werden toebedeeld, terug te vorderen van personen wiens financiële toestand inmiddels verbeterd is.

Het lid stelt evenwel vast dat in het verleden dit artikel zelden werd toegepast. Komt, gelet op het verhoogde budget, hier verandering in?

De heer Alfons Borginon (VLD) vraagt preciseringen over Richtlijn 2002/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen, die diezelfde doelstelling van het vergemakkelijken van de toegang tot het recht en het gerecht nastreeft. In de memorie van toelichting wordt daarvan aangegeven dat ze «binnen de kortst mogelijke termijn [zal] worden omgezet.».

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'il faut que les personnes dont l'état de fortune change puissent participer au système d'aide juridique. Les frais de récupération ne doivent cependant pas être plus importants que les sommes récupérées. Dans le cadre de la réforme proposée, il est prévu que les barreaux puissent disposer de moyens plus importants pour organiser toute l'aide juridique (4,5% de la somme globale affectée à l'aide juridique de deuxième ligne, à la place de 2,5% précédemment), ce qui permettra de faciliter cette récupération.

Mme Martine Taelman (VLD) demande si la récupération sera effectuée par les barreaux alors qu'aujourd'hui, elle s'opère sur base des données fiscales.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, précise que ce ne seront évidemment pas les barreaux qui procéderont à cette récupération, mais que ceux-ci fourniront des informations qui devraient permettre qu'elle soit moins problématique qu'à l'heure actuelle.

L'article est adopté à l'unanimité

Art. 319

Cet article précise que l'article 318 entre en vigueur le 1er janvier 2004.

Il ne suscite aucune observation.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 320

L'article 320 modifie les alinéas 4 des §1er et 1er bis de l'article 1409 du Code judiciaire.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) souligne que l'article 1409 du Code judiciaire, modifié par la loi du 24 mars 2000, permet au Roi de déterminer ce qu'il y a lieu d'entendre par «enfant à charge». L'arrêté d'exécution, à savoir l'arrêté royal du 8 avril 2003, aurait dû entrer en vigueur le 1er juillet 2003. L'arrêté royal du 23 juin 2003 a toutefois reporté de six mois l'entrée en vigueur de cet arrêté royal. On disait qu'il fallait encore un peu de temps pour que l'administration notamment puisse s'adapter aux dispositions de la loi.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, antwoordt dat de personen wiens fortuin verandert, moeten kunnen deelnemen aan het systeem van de rechtsbijstand. De kosten voor de terugvordering mogen echter niet hoger liggen dan de teruggevorderde bedragen. In het kader van de voorgestelde hervorming wordt bepaald dat de balies over meer middelen moeten kunnen beschikken om de hele rechtsbijstand te organiseren (4,5 % van het volledige bedrag voor de juridische tweedelijnsbijstand in plaats van 2,5 % voordien), wat die terugvordering zal vergemakkelijken.

Mevrouw Martine Taelman (VLD) vraagt of de terugvordering door de balies zal worden uitgevoerd, terwijl ze thans op grond van de fiscale gegevens plaatsvindt.

Mevrouw Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, preciseert dat die terugvordering uiteraard niet door de balies zal worden gedaan, maar dat de balies inlichtingen zullen verstrekken die het zouden moeten mogelijk maken dat die terugvordering minder problematisch verloopt dan thans het geval is.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 319

Dit artikel geeft aan dat artikel 318 in werking treedt op 1 januari 2004.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 320

Artikel 320 wijzigt het vierde lid van de paragrafen 1 en 1bis, van artikel 1409, van het Gerechtelijk Wetboek.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) stipt aan dat artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 24 maart 2000, aan de Koning een mandaat geeft om de definitie van «kind ten laste» te bepalen. Het uitvoeringsbesluit, het koninklijk besluit van 8 april 2003, zou in werking treden op 1 juli 2003. Met het koninklijk besluit van 23 juni 2003 werd de inwerkingtreding van dit koninklijk besluit evenwel uitgesteld met zes maanden. Men beweerde nog wat tijd nodig te hebben opdat de administratie en anderen zich zouden kunnen aanpassen aan de bepalingen van de wet.

L'exposé des motifs ne répond pas à l'observation du Conseil d'État selon laquelle, pour justifier l'attribution de pouvoirs spéciaux au Roi, il convient de préciser quelles sont les difficultés rencontrées lors de l'application de l'arrêté royal du 8 avril 2003 et en quoi une habilitation au pouvoir exécutif est nécessaire pour les surmonter.

On peut se demander dans quelle mesure il existe des nécessités pratiques ou des circonstances particulières justifiant l'octroi d'une habilitation spéciale au Roi.

Répondant à une question orale qui lui avait été posée par Mme G.D'hondt le 29 septembre 2003, Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, a déclaré qu'après la publication de l'arrêté royal le 15 mai 2003, son cabinet avait reçu de nombreuses questions et observations émanant d'acteurs de terrain (plus particulièrement, les secrétariats et organes sociaux).

Les observations portaient en particulier sur la charge de la preuve, notamment la date de la production des éléments de preuve afin de déterminer à partir de quand il était possible de recourir à cet arrêté, ainsi que la périodicité de la production de ces éléments de preuve. Des questions portaient également sur la détermination des revenus professionnels (l'arrêté royal ne précise pas si les revenus de remplacement ou les revenus provenant de jobs d'étudiants ou de jobs de vacances doivent être considérés comme des revenus professionnels). En ce qui concerne la condition selon laquelle le débiteur doit contribuer à l'entretien de l'enfant, il a été demandé si une condamnation judiciaire était requise.

Le membre considère que ces éléments ne sont pas nouveaux et ne peuvent donc pas être invoqués pour justifier le report. Des observations similaires avaient en effet été formulées dans un courrier du 7 novembre 2000 de la Chambre nationale des huissiers de justice, ainsi qu'au cours de la réunion de la commission des Affaires sociales du 28 novembre 2000.

La ministre a encore précisé le 29 septembre 2003 que le Collège des administrateurs généraux des organismes parastataux sociaux aurait créé un groupe de travail chargé de proposer les modifications nécessaires et qu'un projet de texte serait déposé prochainement. Depuis, deux mois se sont déjà écoulés et rien n'a avancé.

Dans l'intérêt des enfants et en vue de supprimer un important piège à l'emploi, le membre souligne qu'il serait inacceptable d'accorder au gouvernement une année supplémentaire pour déposer un projet de loi visant à confirmer les arrêtés qui instaurent ou modifient des

In de memorie van toelichting wordt ook niet tegemoet gekomen aan de opmerking van de Raad van State dat opdat er bijzondere machten kunnen worden opgedragen aan de Koning, er moet gepreciseerd worden welke de gerezen moeilijkheden zijn bij de toepassing van het KB van 8 april 2003 en in welk opzicht een machtiging aan de uitvoerende macht noodzakelijk is om deze weg te werken.

Men kan zich de vraag stellen in welke mate er sprake is van praktische noodzaak of van bijzondere omstandigheden om de bijzondere machtiging te verlenen aan de Koning.

Op een mondelinge vraag van mevrouw Greta D'hondt aan de minister van Justitie, mevrouw Laurette Onkelinx op 29 september 2003, antwoordde de minister dat na de bekendmaking van het KB op 15 mei 2003, er talrijke vragen en opmerkingen van veldwerkers (in het bijzonder de sociale secretariaten en organen) binnengekomen zijn bij Justitie.

De opmerkingen gingen in het bijzonder over de bewijsvoering, onder meer de datum van het voorleggen van het bewijsmateriaal teneinde te bepalen vanaf wanneer een beroep kan worden gedaan op het besluit, evenals de periodiciteit van de voorlegging van dat bewijsmateriaal. Er rezen ook vragen omtrent het bepalen van de beroepsinkomsten (in het KB wordt niet bepaald of vervangingsinkomsten en inkomsten uit studenten- en vakantiejobs moeten worden beschouwd als beroepsinkomsten). Met betrekking tot de voorwaarde dat de schuldenaar moet bijdragen tot het onderhoud van het kind, werd gevraagd of een gerechtelijke veroordeling vereist is.

Deze elementen zijn volgens het lid echter niet nieuw en kunnen dus niet ter rechtvaardiging van het uitstel worden aangewend. Gelijkaardige opmerkingen werden er immers gemaakt in een brief van 7 december 2000 van de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders, alsook tijdens de vergadering van de commissie Sociale Zaken van 28 november 2000.

De minister stelde op 29 september 2003 nog dat het College van administrateurs-generaal van de sociale parastatale instellingen een werkgroep zou hebben opgericht die de nodige wijzigingen zal voorstellen en dat eerstdaags een ontwerp van tekst zou worden voorgelegd. Inmiddels zijn er al twee maanden verstreken en werd er geen vooruitgang geboekt.

In het belang van de kinderen en met het oog op het wegwerken van een belangrijke werkloosheidsval, is het volgens het lid niet aanvaardbaar dat de regering nog eens een bijkomend jaar de tijd krijgt om een wetsontwerp in te dienen ter bekrachtiging van de besluiten die

dispositions légales et qu'il faille attendre deux ans pour savoir si elles seront ou non mises en œuvre.

Pour que l'arrêté royal puisse déjà entrer en vigueur le 1er juillet 2004, Mme Van der Auwera présente dès lors l'amendement n° 5.

Le membre souhaiterait également savoir dans quelle mesure la modification légale proposée est liée à la réalisation des objectifs budgétaires, justifiant son insertion dans la loi-programme. Quelle incidence a-t-elle sur le budget ?

M. Melchior Wathelet (cdH) estime que l'argument de l'urgence avancé par le gouvernement ne tient pas, compte-tenu des dates qu'évoque cet article. Les questions de force probante et de durée de validité de preuve devraient être réglées par le législateur, et non via des arrêtés royaux. Il eût également été opportun d'introduire, dans le cadre de cette modification de l'article 1409 du Code judiciaire, une meilleure définition de ce qu'est un revenu, afin de régler la situation des personnes qui bénéficient de revenus insaisissables.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, se déclare consciente de ce problème. La définition de l'enfant à charge dans le cadre de l'assurance maladie-invalidité ne correspond en effet pas à celle qui est donnée en droit fiscal. Une solution permettant d'améliorer cette situation est actuellement recherchée. Un accord devrait parvenir à brève échéance. C'est pour que cet accord puisse directement être appliqué que l'article 320 permet au gouvernement de le transposer dans un arrêté royal qui sera ultérieurement soumis à la Chambre des représentants pour ratification.

M. Melchior Wathelet (cdH) constate que l'amendement n°5 proposé par Mme Van der Auwera va dans le sens de ce que préconise Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, puisqu'il avance les dates et devrait donc contribuer à ce qu'une solution soit atteinte rapidement.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, souligne que la solution retenue dans l'article 320 permettra d'appliquer immédiatement un accord conclu par les partenaires sociaux.

M. Alfons Borginon (VLD), président, remarque que les délais prévus dans l'amendement n°5 sont trop courts, et risquent de n'être pas respectés.

wettelijke bepalingen uitvoerdigen of wijzigen en dat er pas binnen twee jaar zekerheid is omtrent de al dan niet uitwerking ervan.

Opdat het koninklijk besluit al op 1 juli 2004 in werking kan treden, dient mevrouw Van der Auwera dan ook amendement nr. 5 in.

Het lid wenst voorts te vernemen in welke mate de voorgestelde wetswijziging verband houdt met het realiseren van de begrotingsdoelstellingen die een opname in de programmawet rechtvaardigen. Welke weerslag heeft dit op de begroting?

De heer Melchior Wathelet (cdH) vindt dat het argument van de spoedeisendheid dat de regering aanvoert, in het licht van de data in dat artikel geen steek houdt. Het vraagstuk van de bewijskracht en de geldigheidsduur van het bewijs zouden bij wet moeten worden geregeld en niet bij koninklijk besluit. Het zou in het kader van de wijziging van artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek ook opportuun zijn geweest een betere definitie in te voeren van wat een inkomen is; dat zou de situatie regelen van wie een inkomen heeft dat niet voor beslag vatbaar is.

De minister van Justitie mevrouw Laurette Onkelinx antwoordt dat zij zich van dat probleem bewust is. De definitie van «kind ten laste» in het kader van de ziekten- en invaliditeitsverzekering stemt immers niet overeen met die in het fiscaal recht. Er wordt momenteel gezocht naar een oplossing voor die toestand. Een akkoord zou op korte termijn uit de bus moeten komen. Precies om dat akkoord onmiddellijk te kunnen toepassen maakt artikel 320 het de regering mogelijk het in een koninklijk besluit te zetten, dat dan achteraf aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter bekrachtiging zal worden voorgelegd.

De heer Melchior Wathelet (cdH) stelt vast dat amendement nr. 5 van mevrouw Van der Auwera tegemoetkomt aan wat de minister van Justitie voorstaat; het vraagt de data immers en zou dus moeten bijdragen tot een snelle oplossing.

De minister van Justitie mevrouw Laurette Onkelinx onderstreept dat de in artikel 320 vervatte oplossing een onmiddellijke akkoord tussen de sociale gesprekspartners zal mogelijk maken.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) merkt op dat de data in amendement nr. 5 te kortbij zijn en dreigen niet te worden nageleefd.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) remarque que cette question est débattue depuis près de trois ans. Il ne se comprendrait donc pas d'attendre encore un an avant de régler ce problème, d'autant plus que les objections soulevées à cet égard avaient déjà été évoquées en 2000.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique qu'un accord est ardemment recherché et devrait intervenir à plus ou moins brève échéance. La solution de l'article 320 rompt avec la méthode précédemment employée et permet, il convient de le répéter, que la solution qui sera trouvée puisse immédiatement être mise en application.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) est d'avis que des délais clairs, tels que ceux proposés dans son amendement, doivent être déterminés, et qu'il est de la responsabilité du ministre de la Justice qu'un accord soit trouvé endéans ces délais.

L'amendement n°5 est rejeté par 9 voix et 4 abstentions.

L'article est adopté par 9 voix contre 4.

Art. 320bis (nouveau)

L'amendement n°3, destiné à insérer un article 320bis dans la loi-programme, est déposé par le gouvernement.

L'article proposé concerne la récusation de magistrat et prévoit que, sous peine de nullité, la demande en récusation est introduite pas un acte au greffe, contenant les moyens et signée par un avocat inscrit depuis plus de dix ans au barreau.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que cet amendement a pour but de combler une lacune dans la loi, puisque celle-ci ne précise pas que les demandes en récusation déposées par des personnes étrangères au procès ne suspendent pas le déroulement de la procédure. Certains citoyens ont utilisé cette faille dans la législation pour intervenir dans des procès très médiatisés et tenter de déstabiliser le pouvoir judiciaire. Il est donc indispensable de clarifier la situation, d'autant plus que d'autres procès importants s'annoncent.

M. Thierry Giet (PS) procède à l'exposé de sa proposition de loi modifiant l'article 835 du Code judiciaire relatif à la récusation des magistrats (DOC 51 0456/001), jointe au projet de loi-programme. Cette proposition de

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) merkt op dat over dat vraagstuk al drie jaar wordt gedebatteerd. Het zou dus onbegrijpelijk zijn nog een jaar te wachten alvorens dat probleem te regelen, te meer daar de doelstellingen in dat opzicht al in 2000 waren gesteld.

De minister verklaart dat hard naar een akkoord wordt gezocht en dat het op min of meer korte termijn zal worden bereikt. De oplossing in artikel 320 breekt met de methode die voorheen werd gebruikt en maakt het mogelijk — het moet nog maar eens worden gezegd — dat een oplossing onmiddellijk kan worden toegepast.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) is van mening dat duidelijke termijnen moeten worden bepaald, zoals die in haar amendement, en dat het de taak van de minister van Justitie is binnen die termijnen een akkoord te bereiken.

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Het artikel wordt aangenomen met 9 tegen 4 stemmen.

Art. 320bis (nieuw)

De regering dient amendement nr. 3 in, dat ertoe strekt een artikel 320bis in de programmawet in te voegen.

Het ontworpen artikel betreft de wraking van een magistraat en bepaalt dat het verzoek om wraking op straffe van nietigheid wordt ingediend door middel van een akte bij de griffie, waarin de middelen zijn vermeld en die is ondertekend door een sinds meer dan tien jaar bij de balie ingeschreven advocaat.

De minister van Justitie mevrouw Laurette Onkelinx verklaart dat dit amendement tot doel heeft een leemte in de wetgeving op te vullen, omdat die niet preciseerd dat de wrakingsverzoeken die worden ingediend door niet in het geding zijnde personen, het verloop van de procedure niet opschorten. Sommige burgers hebben van die leemte in de wetgeving misbruik gemaakt om in sterk gemediatiseerde processen aan bod te komen en te pogen de rechterlijke macht te destabiliseren. Het is dus onontbeerlijk die toestand op te helderen, vooral nu er andere belangrijke processen op stapel staan.

De heer Thierry Giet (PS) begint met een uiteenzetting van zijn wetsvoorstel tot wijziging van artikel 835 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de wraking van magistraten (DOC 51 0456/001); dat wetsvoorstel is aan

loi, qui reprend une proposition déposée sous la précédente législature, précise que la requête tendant à récusier un magistrat doit être signée par un avocat. Le recours à un professionnel tenu par sa déontologie permettrait en effet d'instaurer un filtre efficace.

L'amendement du gouvernement correspondant parfaitement aux buts de cette proposition de loi, l'intervenant annonce qu'il y apportera son soutien.

Mme Martine Taelman (VLD) exprime son accord de principe avec l'amendement. Deux questions se posent cependant :

– il est question dans l'amendement d'un « acte ». Ne s'agit-il pas plus précisément d'une requête ?

– quelle est la raison de l'exigence de l'inscription de plus de dix ans au barreau pour l'avocat qui devra contresigner la demande de récusation ? À se baser sur l'âge des avocats, il pourrait aussi bien être prétendu que ce sont souvent les avocats qui ont le plus d'expérience et qui sont au fait de toutes les subtilités de la procédure qui introduisent ce genre de demandes. Le Conseil d'État, dans son avis n°36.144/2, a d'ailleurs noté que cette exigence n'est pas requise pour les demandes de dessaisissement en matière civile.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) remarque qu'il existe, depuis 1876, une jurisprudence suffisante de la Cour de cassation, qui dispose que le juge peut lui-même se prononcer sur la recevabilité d'une demande de récusation. Certaines demandes ont d'ailleurs été rejetées sur cette base. La disposition prévue n'est-elle pas, par conséquent, inutile ?

M. Melchior Wathelet (cdH) informe la commission que des membres de son groupe politique ont déposé une proposition de loi visant à étendre la procédure de type « fol appel » aux demandes en récusation.

Afin de reprendre les principes de cette loi dans le Code judiciaire, il dépose l'amendement n°15.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que le terme « acte » est approprié, étant donné que l'article 835 du Code judiciaire l'utilise déjà. L'amendement proposé ne règlera certes pas l'ensemble du problème posé par les procédures dilatoires. D'autres propositions seront examinées dans l'avenir, qui permettront d'avancer davantage dans le règlement de cette question. L'adoption de l'amendement se justifie cependant par l'urgence, étant donné qu'il n'est absolument pas

het ontwerp van programmawet toegevoegd. Het wetsvoorstel, dat de tekst overneemt van een wetsvoorstel uit de vorige zittingsperiode, preciseert dat het verzoekschrift tot wraking moet zijn ondertekend door een advocaat. Door een beroep te doen op een beroepspersoon die deontologische regels in acht moet nemen, wordt immers een doeltreffend filter ingebouwd.

Aangezien het amendement van de regering perfect aan de doelstellingen van zijn wetsvoorstel tegemoetkomt, kondigt de spreker aan dat hij het zal steunen.

Mevrouw Martine Taelman (VLD) stemt in met het principe van het amendement. Er rijzen echter twee vragen:

– in het amendement is sprake van een « akte ». Gaat het niet meer precies over een verzoekschrift?

– waarom wordt van de advocaat die het verzoek tot wraking moet medeondertekenen, vereist dat hij meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven? Afgaand op de leeftijd van de advocaten zou men even goed kunnen stellen dat het vaak de advocaten zijn die de meeste ervaring hebben en die op de hoogte zijn van alle proceduresubtiliteiten, die dat soort verzoeken indienen. De Raad van State heeft in zijn advies nr. 36.144/2 trouwens aangestipt dat die vereiste niet nodig is voor verzoeken tot onttrekking in burgerlijke zaken.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) merkt op dat er sinds 1876 voldoende rechtspraak van het Hof van Cassatie is die bepaalt dat de rechter zich zelf over de ontvankelijkheid van het verzoek tot wraking mag uitspreken. Sommige verzoeken zijn trouwens op die basis verworpen. Is de ontworpen bepaling bijgevolg niet overbodig?

De heer Melchior Wathelet (cdH) deelt de commissie mee dat leden van zijn fractie een wetsvoorstel hebben ingediend om de procedure « ongegrond beroep » uit te breiden tot de wrakingsverzoeken.

Om de principes van dat wetsvoorstel in het Gerechtelijk Wetboek op te nemen dient hij amendement nr. 15 in.

De minister van Justitie mevrouw Laurette Onkelinx stelt dat de term « akte » geschikt is, omdat die al in artikel 835 van het Gerechtelijk Wetboek wordt gebruikt. Het voorgestelde amendement biedt zeker geen oplossing voor het hele probleem van de opschortende procedures. Andere voorstellen waarmee meer vooruitgang in de regeling van dat vraagstuk mogelijk is, zullen in de toekomst worden onderzocht. Aanneming van het amendement is echter verantwoord gelet op de dringende

exclu que des demandes en récusation similaires à celles déposées lors du procès des assassins d'André Cools soient introduites pendant le procès de Marc Dutroux, qui commence dans quelques semaines.

L'exigence des dix ans, elle, existe déjà pour les demandes en révision (article 443 du Code d'instruction criminelle).

Quant à la question de savoir si la Cour d'assises ne pourrait elle-même déclarer irrecevable une demande en récusation, il convient de souligner que la doctrine est partagée sur ce point. Puisqu'il y a un doute, il est préférable que la loi clarifie la situation.

L'amendement n°3 est adopté par 9 voix et 4 abstentions.

L'amendement n°15 est rejeté par 9 voix et 4 abstentions.

Art. 320 *ter* (nouveau)

L'amendement n°4 est déposé par le gouvernement. Dans la lignée de la modification apportée par l'amendement n°3, il vise à compléter l'article 837, alinéa 1er du Code judiciaire par les mots «sauf si la demande n'émane pas d'une partie ou du ministère public».

L'amendement n°4 est adopté par 9 voix et 4 abstentions

Art. 321

Cet article prévoit d'une part que la compétence extraterritoriale des juridictions belges pourra également résulter d'un instrument de droit dérivé de l'Union européenne et d'autre part que l'article 12*bis* de la loi du 17 avril 1878 contenant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale trouve à s'appliquer également aux infractions internationales incriminées par un traité liant la Belgique. L'article apporte également une précision à l'alinéa 5 de cet article 12*bis*.

Mme Martine Taelman (VLD), constatant que cet article fait référence aux traités liant la Belgique, demande une liste de ceux-ci.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, s'engage à la fournir.

L'article est adopté à l'unanimité.

noodzakelijkheid; het is immers helemaal niet uitgesloten dat verzoeken tot wraking zoals die tijdens het proces van de moordenaars van André Cools zijn ingediend, ook worden gebruikt op het proces-Dutroux, dat over enkele weken van start gaat.

De vereiste tien jaar worden geveegd naar analogie met de verzoeken tot herziening (artikel 443 van het Wetboek van strafvordering).

Over de vraag of het hof van assisen niet zelf een wrakingsverzoek onontvankelijk zou kunnen verklaren, is de rechtsleer verdeeld. Aangezien er twijfel is, verdient het aanbeveling die toestand bij wet te regelen.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Amendement nr. 15 wordt verworpen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 320*ter*(nieuw)

Amendement nr. 4 wordt door de regering ingediend. In het verlengde van de wijziging die amendement nr. 3 aanbrengt, beoogt dit amendement artikel 837, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek aan te vullen met de woorden «*behalve indien het verzoek niet uitgaat van een partij of van het openbaar ministerie*».

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 321

Dit artikel bepaalt dat de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische rechtscolleges eveneens kan voortvloeien uit een afgeleid rechtsinstrument van de Europese Unie. Dat artikel houdt tevens in dat artikel 12*bis* van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering ook van toepassing is voor de internationale misdrijven die op grond van een verdrag waardoor België is gebonden, strafbaar zijn gesteld. Bovendien verduidelijkt dat artikel het vijfde lid van het voormelde artikel 12*bis*.

Mevrouw Martine Taelman (VLD) constateert dat dit artikel verwijst naar de verdragen waardoor België is gebonden, en verzoekt derhalve om een lijst van die verdragen.

Minister van Justitie Laurette Onkelinx belooft haar die lijst te bezorgen.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 322

Cette disposition abroge l'article 10,6°, de la loi du 17 avril 1878 contenant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale.

M. Melchior Wathelet (cdH) note que l'article 10,6°, de la loi du 17 avril 1878 contenant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale, n'est pas nécessairement favorable à l'inculpé. Le rendre d'application immédiate, comme le fait l'article 322, n'est-il par conséquent pas contraire aux principes généraux de droit pénal, puisque des personnes non encore condamnées mais bien inculpées pourraient se voir appliquer cet article 10,6° de façon rétroactive ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que cette disposition permet uniquement un règlement de juridiction. Les poursuites en Belgique ne seraient possibles qu'à la condition qu'elles soient également permises ailleurs.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 323

Cet article fixe le moment où prend cours l'interdiction prononcée à l'égard d'un condamné bénéficiant d'un sursis total ou partiel pour l'exécution de sa peine.

M. Melchior Wathelet (cdH) exprime son accord avec cette disposition, mais s'interroge sur son caractère urgent.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, indique que l'interprétation de l'article 34 du Code pénal a donné lieu à de nombreuses controverses. L'adoption de cette disposition permettrait d'éviter de nouvelles discussions.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 324

Cet article précise le moment de l'entrée en vigueur de l'article 34, alinéa 3, du Code pénal que vise à insérer l'article 323 du projet de loi-programme.

M. Alfons Borginon (VLD), président, remarque que l'exposé des motifs ne parle pas des articles 324 à 326.

Art. 322

Die bepaling heft artikel 10, 6°, van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering op.

De heer Melchior Wathelet (cdH) merkt op dat artikel 10, 6°, van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering niet noodzakelijk in het voordeel is van de in verdenkinggestelde. Gesteld dat het artikel onmiddellijk kan worden toegepast, zoals bepaald bij artikel 322, houdt zulks geen schending in van de algemene beginselen van het strafrecht, aangezien het artikel 10, 6°, met terugwerkende kracht zou kunnen worden toegepast ten opzichte van personen die wel in verdenking zijn gesteld, maar nog niet veroordeeld?

Minister van Justitie Laurette Onkelinx legt uit dat die bepaling alleen mogelijk maakt dat wordt bepaald welk rechtscollege bevoegd is. In België kan alleen maar vervolging worden ingesteld als zulks ook in het buitenland kan.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 323

Dit artikel bepaalt het tijdstip waarop de ontzetting ingaat die is uitgesproken ten aanzien van een veroordeelde die voor de tenuitvoerlegging van zijn straf volledig of gedeeltelijk uitstel heeft verkregen.

De heer Melchior Wathelet (cdH) is het eens met die bepaling, maar vraagt zich af of ze dringend is.

Minister van Justitie Laurette Onkelinx stelt dat de interpretatie van artikel 34 van het Strafwetboek voor tal van conflicten heeft gezorgd. De goedkeuring van die bepaling zou nieuwe discussies kunnen voorkomen.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 324

Dit artikel preciseert de inwerkingtreding van artikel 34, derde lid, van het Strafwetboek, dat bij artikel 323 van het ontwerp van programmawet wordt ingevoegd.

Voorzitter Alfons Borginon (VLD) merkt op dat de memorie van toelichting niet rept van de artikelen 324 tot 326.

L'article ne suscite aucune autre observation.

Il est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 3

Modifications apportées à des lois diverses

Section 1re

Modification de la loi du 3 mai 2003 modifiant la législation relative à la protection des biens des personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental.

Art. 325

L'article prévoit que ce sera le Roi qui fixera le tarif des frais pour l'enregistrement des déclarations indiquant la préférence d'une personne pour la désignation d'un administrateur provisoire si elle n'était plus en état de gérer ses biens.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) demande quand la loi du 3 mai 2003 modifiant la législation relative à la protection des biens des personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental entrera en vigueur.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que ce sera, comme le dit l'article 326 de la loi-programme, le jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception de l'article 488bis, b), § 2, du Code civil.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) signale que cette publication immédiate ne laissera pas aux services concernés le temps de se préparer à la modification législative en question. Il n'y a pas de raison de déroger au droit commun, qui veut que les lois entrent en vigueur dix jours après leur publication.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) se joint à cette remarque et suggère qu'une date limite soit fixée pour l'entrée en vigueur de la loi.

L'article ne suscite pas d'autres observations.

Il est adopté à l'unanimité.

Over dit artikel worden geen andere opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen aan diverse wetten

Afdeling 1

Wijziging van de wet van 3 mei 2003 tot wijziging van de wetgeving betreffende de bescherming van de goederen van personen die wegens hun lichaams- of geestestoestand geheel of gedeeltelijk onbekwaam zijn die te beheren

Art. 325

Dit artikel bepaalt dat de Koning het tarief bepaalt van de kosten voor de opneming van de verklaringen betreffende de voorkeur van een persoon inzake de aanwijzing van een voorlopig bewindvoerder als die persoon niet meer bekwaam is zijn goederen te beheren.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) vraagt wanneer de wet van 3 mei 2003 tot wijziging van de wetgeving betreffende de bescherming van de goederen van persoon die wegens hun lichaams- of geestestoestand geheel of gedeeltelijk onbekwaam zijn die te beheren, in werking zal treden.

Minister van Justitie Laurette Onkelinx antwoordt dat die wet, zoals bepaald bij artikel 326 van de programmawet, in werking zal treden op de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt, met uitzondering van artikel 488bis, b), van het Burgerlijk Wetboek.

De heer Jo Vandeurzen (Cd&V) stipt aan dat de betrokken diensten door die onmiddellijke bekendmaking niet over de nodige tijd zullen beschikken om zich op de wetswijziging voor te bereiden. Er is geen reden om van het gemeenrecht af te wijken, dat bepaalt dat de wetten tien dagen na hun bekendmaking in werking treden.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) sluit zich aan bij die opmerking en stelt voor een uiterste datum voor de inwerkingtreding van die wet vast te leggen.

Over dit artikel worden verder geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 326 et 327

Ces dispositions concernent l'entrée en vigueur de la loi du 3 mai 2003 modifiant la législation relative à la protection des biens des personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental. L'entrée en vigueur de l'une de ces dispositions est reportée. Cet article porte sur le Registre central des déclarations qui doit être créé. En ce qui concerne cette disposition, un arrêté d'exécution doit encore être pris. L'article précité et son arrêté d'exécution entreront ensuite conjointement en vigueur à la date fixée par le Roi.

M. Luc Goutry (CD&V) et Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) présentent un amendement (n° 6) visant à préciser que la loi sera publiée au *Moniteur belge* au plus tard le 31 décembre 2003 et que l'arrêté d'exécution sera prêt au plus tard le 1er mars 2003.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que toutes les dispositions ont été prises afin de publier cette loi le plus rapidement possible.

Les auteurs de l'amendement indiquent qu'à la suite à cette déclaration, ils retirent leur amendement.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) demande s'il n'est pas préférable de respecter un délai entre la publication et l'entrée en vigueur de cette loi. Les juges de paix, qui devront appliquer immédiatement cette loi, sont-ils suffisamment familiarisés avec les nouvelles dispositions ?

La ministre répond que les dispositions nécessaires ont également été prises à cette fin.

Les articles 326 et 327 sont adoptés à l'unanimité.

Section 2

*Modification de la loi-programme (I) du
24 décembre 2002*

Art. 328

M. Jo Vandeurzen (CD&V) attire l'attention sur le fait que dans son avis 35.647/2/V, le Conseil d'État avait fait valoir que les agents de l'État, qu'ils soient fonctionnaires ou contractuels, sont placés sous l'autorité hiérarchique du ministre ou de ses délégués, et qu'ils ne peuvent donc faire l'objet d'un agrément.

Un statut protégé légal a-t-il été fixé pour ces fonctionnaires ?

Art. 326 en 327

Deze bepalingen hebben betrekking op de inwerking-treding van wet van 3 mei 2003 tot wijziging van de wetgeving betreffende de bescherming van de goederen van personen die wegens hun lichaams-of geestestoestand geheel of gedeeltelijk onbekwaam zijn die te beheren. Van een bepaling wordt de inwerkingtreding uitgesteld. Dat artikel handelt over het op te richten Centraal register van verklaringen. Voor deze bepaling moet nog een uitvoeringsbesluit worden genomen. Voormeld artikel en het uitvoeringsbesluit zullen vervolgens samen, op de door de Koning te bepalen datum in werking treden.

De heer Luc Goutry (CD&V) en mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) hebben amendement nr 6 ingediend dat ertoe strekt duidelijk te vermelden dat de wet ten laatste op 31 december 2003 in het Staatsblad zal worden bekendgemaakt en dat het uitvoeringsbesluit ten laatste op 1 maart 2003 zal klaar zijn.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie antwoordt dat alle schikkingen genomen zijn om deze wet zo spoedig mogelijk te publiceren.

De indieners van het amendement delen mee dat zij, gelet op deze verklaring, het amendement intrekken.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) vraagt of het niet beter zou zijn om enige tijd te laten tussen de publicatie en de inwerkingtreding van deze wet. Zijn de vrederechters, die de wet onmiddellijk zullen moeten toepassen, voldoende voorbereid op de nieuwe bepalingen?

De minister antwoordt dat ook daartoe de nodige schikkingen werden genomen.

De artikelen 326 en 327 worden eenparig aangenomen.

Afdeling 2

*Wijziging van de programmawet (I) van
24 december 2002*

Art. 328

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) attendeert erop dat in het advies van de Raad van State (advies 35.647/2/V) wordt gesteld dat ambtenaren ongeacht of zij ambtenaar dan wel arbeidscontractanten zijn, onder het hiërarchische gezag van de minister of diens gemachtigden staan, zodat zij niet kunnen worden erkend.

Is er voor deze ambtenaren een wettelijk beschermd statuut bepaald?

Les fonctionnaires qui ne présentent pas un conflit d'intérêt avec le mineur, peuvent-ils être repris dans la liste des personnes qui pourront être désignées comme tuteur. Ces agents de l'État peuvent-ils figurer sur la liste sans satisfaire aux conditions de l'agrément ?

M. Melchior Wathelet se rallie à l'observation formulée par M. Vandeurzen. L'avis du Conseil d'État est très clair et l'article proposé par la ministre n'en tient de toute évidence pas compte. Il demande ensuite quelle instance appréciera s'il y a ou non un conflit d'intérêts.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) fait observer que le législateur avait prévu à l'époque que Child Focus effectuerait, jusqu'au 1er septembre 2003, un monitoring des trajets des mineurs non accompagnés. La ministre peut-elle expliquer comment est comblé le vide qui existe depuis que Child Focus n'est plus compétent en la matière ?

Elle insiste ensuite pour que l'on prenne rapidement un arrêté royal pour coordonner les différents modes d'accueil des mineurs non accompagnés.

En ce qui concerne Child Focus, *Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice*, renvoie à l'exposé qu'elle a fait dans le cadre de l'examen du budget 2004.

Le Conseil d'État a fait observer que les agents de l'État ne peuvent pas être agréés en tant que tuteur. La notion d'agrément des agents de l'État a donc été supprimée de la disposition proposée de la loi-programme. Le Conseil d'État estimait toutefois que cela n'était pas suffisant, ce que la ministre conteste. Elle cite l'exemple des médiateurs sociaux, qui disposent d'une totale indépendance fonctionnelle, bien qu'ils soient soumis, en tant qu'agent de l'État, à l'autorité hiérarchique.

Cet article prévoit quelque chose d'analogue. Les agents de l'État dont il est question dans l'article proposé disposeront en effet, en tant que tuteur, d'une indépendance fonctionnelle.

En ce qui concerne l'observation formulée par M. Wathelet, la ministre répond que l'agent de l'État peut exercer sa mission de tuteur tant qu'il n'y a pas de conflit d'intérêts.

M. Fons Borginon (VLD) demande pourquoi l'article proposé n'insiste pas davantage sur l'indépendance.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que, dans ce cas, on risque de compromettre l'indépendance fonctionnelle des agents pour lesquels une telle précision n'a pas été prévue (raisonnement *a contrario*).

De ambtenaren die geen belangenconflict hebben met de minderjarige, kunnen worden opgenomen in de lijst van personen die als voogd kunnen worden aangewezen. Kunnen die ambtenaren op de lijst komen zonder aan de voorwaarden te voldoen om erkend te worden?

De heer Melchior Wathelet (cdH) sluit zich aan bij de opmerking van de heer Vandeurzen. Het advies van de Raad van State is heel duidelijk en het door de minister voorgestelde artikel komt hier duidelijk niet aan tegemoet. Voorts wenst hij te vernemen welke instantie zal beoordelen of er al dan niet sprake is van een belangenconflict.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) merkt op dat de wetgever destijds gesteld heeft dat er tot 1 september 2003 door Child Focus monitoring zou gebeuren van de trajecten van niet-begeleide minderjarigen. Kan de minister meedelen hoe de leemte die ontstaan is met het verstrijken van de bevoegdheid van Child Focus terzake, wordt gevuld.

Zij dringt voorts aan op de snelle uitvoering van een koninklijk besluit aangaande de coördinatie van de verschillende manieren van opvang van niet-begeleide minderjarigen.

Wat Child Focus betreft, verwijst *mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie*, naar haar uiteenzetting bij de bespreking van de begroting van 2004.

De Raad van State heeft gesteld dat de rijksambtenaren niet erkend kunnen worden als voogd. In de voorgestelde bepaling van de programmawet werd hierop dan de notie van de erkenning voor de rijksambtenaren geschrappt. De Raad van State was echter van mening dat die schrapping alleen niet voldoende is.

De minister betwist dit. Zij verwijst naar de figuur van de sociale bemiddelaars die, al zijn ze als rijksambtenaar onderworpen aan de hiërarchische autoriteit, over een volledige functionele onafhankelijkheid beschikken.

In dit artikel wordt iets gelijkaardig bepaald, immers de rijksambtenaren waarvan sprake in het voorgestelde artikel zullen als voogd over een functionele onafhankelijkheid beschikken.

Wat de opmerking van de heer Wathelet betreft, antwoordt de minister dat de rijksambtenaar zijn opdracht als voogd kan uitoefenen zolang er geen belangenconflict is.

De heer Fons Borginon (VLD), wenst te vernemen waarom in het voorgestelde artikel de onafhankelijkheid niet sterker wordt benadrukt.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, antwoordt dat men dan het gevaar loopt dat de functionele onafhankelijkheid van die ambtenaren voor wie een dergelijke precisering niet werd gedaan, in het gedrang komt (*a contrario*-redenering).

Enfin, dans le prolongement des observations formulées par M. Jo Vandeurzen, elle présente un amendement (n° 18) prévoyant explicitement que les agents de l'État doivent satisfaire aux conditions d'agrément pour être admis.

L'amendement n° 18 et l'article, ainsi amendé, sont successivement adoptés par 9 voix et 4 abstentions.

Section 3

Modification de la loi du 10 avril 2003 réglant la procédure devant les juridictions militaires et adaptant diverses dispositions légales suite à la suppression des juridictions militaires en temps de paix

Art. 329 et 330

Mme Martine Taelman (VLD) se demande si ces dispositions relatives aux juridictions militaires peuvent vraiment être traitées comme une matière optionnellement bicamérale. Ne portent-elles pas sur des matières obligatoirement bicamérales ?

M. Alfons Borginon (VLD), président, répond que cette disposition vise à insérer un article dans la loi du 10 avril 2003 qui, aux termes de l'article 1er, règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution. L'article à insérer a donc été qualifié correctement.

Les articles 329 et 330 sont adoptés à l'unanimité.

Art. 330bis à 330quater

Les amendements n° 7, 8 et 9 tendent à insérer trois articles qui modifient la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) et Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V), auteurs des amendements, soulignent que le Fonds d'aide aux victimes dispose actuellement de moyens considérables – les réserves ont déjà augmenté d'un million d'euros - et que, par conséquent, les montants maximums, y compris ceux pour l'aide d'urgence, peuvent être augmentés. Dans certains cas, les victimes d'actes intentionnels de violence subissent des dommages très importants et le montant de 62.000 euros peut alors s'avérer insuffisant.

Cette augmentation, qui a été proposée par la commission d'aide aux victimes elle-même, permet une meilleure différenciation.

Tot slot dient zij, verwijzend naar de bemerkingen van de heer Jo Vandeurzen amendement nr. 18 in. Aldus wordt uitdrukkelijk bepaald dat de rijksambtenaren moeten voldoen aan de voorwaarden voor erkenning, om aanvaard te worden.

Amendement nr. 18 en het aldus geamendeerde artikel worden achtereenvolgens aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen

Afdeling 3

Wijziging van de wet van 10 april 2003 tot regeling van de rechtspleging voor de militaire rechtscolleges en tot aanpassing van verscheidene wettelijke bepalingen naar aanleiding van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vredestijd

Art. 329 en 330

Mevrouw Martine Taelman (VLD) vraagt of deze bepalingen betreffende de militaire rechtbanken wel gelijk als een optioneel bicamerale materie kunnen worden behandeld. Valt dit niet onder de verplicht bicamerale aangelegenheden ?

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter antwoordt dat deze bepaling een artikel beoogt in te voegen in de wet van 10 april 2003 die, luidens zijn artikel 1, een aanpak behandelt als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet. Het in te voegen artikel werd bijgevolg juist gekwalificeerd.

De artikelen 329 en 330 worden eenparig aangenomen.

Art. 330bis tot 330quater

De amendementen nrs 7, 8 en 9 beogen drie artikelen in te voegen waarbij de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen gewijzigd wordt.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) en mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V), de indieners van de amendementen, wijzen er op dat het Fonds voor Slachtofferhulp thans over aanzienlijke middelen beschikt - de reserves groeiden reeds aan met een miljoen euro - en dat bijgevolg de maximale bedragen, ook deze voor noodhulp, kunnen verhoogd worden. Slachtoffers van opzettelijke gewelddaden lijden soms zeer veel schade en het bedrag van 62 000 euro kan in die gevallen niet volstaan.

Deze verhoging wordt door de commissie voor slachtofferhulp zelf voorgesteld en maakt een betere differentiatie mogelijk.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'elle comprend les arguments de M. Verherstraeten. Elle ne juge cependant pas opportun de régler cette matière maintenant dans la loi-programme et renvoie à la loi du 26 mars 2003 portant les conditions auxquelles la commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence peut octroyer une aide, qui n'est pas encore entrée en vigueur. Les calculs qui ont été faits par le département montrent qu'il n'est pas certain que les réserves seront suffisantes pour payer des montants encore plus élevés. La ministre souligne par ailleurs que la loi précitée permet déjà de payer une aide d'urgence à concurrence d'un montant de 15 000 euros.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) fait savoir que, dans ce cas, il retire son amendement n° 8. Il maintient les autres amendements. La commission d'aide aux victimes fixe elle-même le montant de l'aide accordée. Il serait dès lors bon que, dans les cas où c'est vraiment nécessaire, la commission puisse octroyer un montant supérieur au montant maximum actuellement fixé.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond qu'elle réexaminera ce problème ultérieurement.

M. Jean-Pierre Malmendier (MR) fait observer que les moyens de la commission d'aide aux victimes peuvent, au besoin, être augmentés par un relèvement des contributions des condamnés.

Les amendements n° 7 et n° 9 sont rejetés par 9 voix contre 4.

Section 5

Modification de la loi du 16 janvier 2003 portant création d'une Banque-Carrefour des Entreprises, modernisation du registre de commerce, création de guichets-entreprises agréés et portant diverses dispositions

Art. 333

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice indique que cette modification est nécessitée par la suppression du registre de commerce. Auparavant, ces données étaient reprises dans le registre du commerce ; en raison de la suppression de celui-ci, il fallait prévoir une autre forme de centralisation.

M. Thierry Giet (PS) rappelle qu'il a été créé, au sein de la commission de la Protection de la vie privée, un

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie antwoordt dat zij begrip heeft voor de argumenten van de heer Verherstraeten. Zij acht het evenwel niet opportuun om deze materie nu in de programmawet te regelen en verwijst naar de wet van 26 maart 2003 houdende de voorwaarden waaronder de commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden een hulp kan toekennen, die nog niet in werking getreden is. Uit de berekeningen die door het departement werden gemaakt blijkt dat het niet zeker is dat de reserves voldoende zullen zijn om nog hogere bedragen uit te betalen. De minister wijst er voorts op dat voormelde wet het reeds mogelijk maakt om noodhulp uit te keren tot een bedrag van 15.000 euro.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) deelt mee dat hij in dat geval amendement nr 8 intrekt. Hij handhaaft de andere amendementen. De commissie voor slachtofferhulp bepaalt zelf het bedrag dat als hulp wordt toegekend. Het zou daarom goed zijn indien de commissie, in de gevallen waarin het echt nodig is, een bedrag zou kunnen toekennen dat hoger ligt dan het thans vastgelegde maximumbedrag.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie antwoordt dat zij dit probleem op een later tijdstip opnieuw zal onderzoeken.

De heer Jean-Pierre Malmendier (MR) merkt op dat de middelen van de commissie voor slachtofferhulp zo nodig kunnen verhoogd worden door de bijdragen van de veroordeelden op te trekken.

De amendementen nrs. 7 en 9 worden verworpen met 9 tegen 4 stemmen.

Afdeling 5

Wijziging van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen

Artikel 333

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie deelt mee dat deze wijziging noodzakelijk is ingevolge de afschaffing van het handelsregister. Vroeger werden deze gegevens in het handelsregister opgenomen, door de afschaffing ervan moest in een andere vorm van centralisatie voorzien worden.

De heer Thierry Giet (PS) herinnert eraan dat er bij de commissie ter bescherming van de persoonlijke le-

comité sectoriel, qui est chargé de contrôler la gestion des données et l'accès aux données par la Banque-Carrefour des Entreprises.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) souhaiterait savoir si les entreprises sont demandeuses de cette modification de la loi. Il demande également si la Commission de la protection de la vie privée a été consultée à ce sujet.

Le représentant de la ministre répond que la loi du 16 janvier 2003 prévoit déjà que les greffes des tribunaux doivent envoyer copie des jugements condamnant des administrateurs ou des entreprises ou des personnes morales. L'avis de la Commission de la vie privée a déjà été donné à l'occasion de la discussion de la loi portant création d'une banque-carrefour des entreprises et il peut par conséquent être retrouvé dans les travaux préparatoires de cette loi.

Profitant de cette discussion, le *président* rappelle que la ministre devait adresser une circulaire aux tribunaux de commerce pour résoudre un certain nombre de problèmes qui s'étaient posés lors de la création de la banque-carrefour. Il demande que la commission puisse disposer de cette circulaire.

La ministre répond que c'est le collègue des procureurs généraux qui a été chargé de la rédaction de cette circulaire. Elle a demandé que cette circulaire apporte une réponse sur un certain nombre de points précis, notamment en ce qui concerne le régime transitoire d'application pour la délivrance de pièces du registre du commerce.

M. Thierry Giet (PS) commente sa proposition de loi modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne l'application des dispositions relatives au Casier judiciaire central aux personnes morales, qui a été jointe à la discussion du projet de loi-programme (DOC 51 0457).

La loi du 4 mai 1999 instaurant la responsabilité pénale des personnes morales, publiée au moniteur belge le 22 juin 1999, avait prévu l'inscription des condamnations prononcées contre les personnes morales dans une espèce de casier judiciaire tenu au greffe de la juridiction où les statuts de cette entité juridique avaient été déposés.

Ce casier judiciaire des personnes morales a été créé par une modification des articles 600 et 601 du Code d'instruction criminelle tels qu'ils étaient en vigueur à l'époque.

venssfere een sectorieel comité werd opgericht dat belast is met het toezicht op het beheer van en de toegang tot de gegevens door de kruispuntbank van Ondernemingen.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) wenst te vernemen of de ondernemingen vragende partij zijn voor deze wetswijziging. Hij vraagt ook of de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer hierover geconsulteerd werd.

De vertegenwoordiger van de minister antwoordt dat de wet van 16 januari 2003 reeds bepaalt dat de griffies van de rechtbank kopie moeten verzenden van de vonnissen waarbij bestuurders of ondernemingen of rechtspersonen veroordeeld worden. Het advies van de commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer werd reeds gegeven naar aanleiding van de bespreking van de wet op de kruispuntbank en is bijgevolg ook terug te vinden in de voorbereidende werken van deze wet.

Naar aanleiding van deze bespreking herinnert de *voorzitter* eraan dat de minister een omzendbrief aan de rechtbanken van koophandel zou richten om een aantal problemen op te lossen die ontstaan zijn bij de oprichting van de kruispuntbank. Hij vraagt dat de commissie over die omzendbrief zou kunnen beschikken.

De minister antwoordt dat het college van procureurs-generaal met het opstellen van die omzendbrief belast werd. Zij heeft gevraagd dat in die omzendbrief antwoord zou gegeven worden op een aantal precieze punten, zo onder meer met betrekking tot de overgangsregeling die geldt voor de afgifte van stukken uit het handelsregister.

De heer Thierry Giet (PS) geeft toelichting bij zijn wetsvoorstel «tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat de toepassing van de bepalingen inzake het Centraal Strafregister betreft, teneinde ze ook te laten gelden voor rechtspersonen», dat bij de bespreking van deze programmawet werd gevoegd. (DOC 51 0457).

De op 22 juni 1999 in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakte wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen voorzag erin dat veroordelingen die waren uitgesproken ten aanzien van rechtspersonen werden opgetekend in een soort strafregister, dat werd bijgehouden op de griffie van het gerecht waar de statuten van de betrokken juridische entiteit waren neergelegd.

Dat strafregister van rechtspersonen werd opgericht via een wijziging in de artikelen 600 en 601 van het Wetboek van strafvordering zoals ze toentertijd van kracht waren.

Le 24 août 2001 a cependant été publiée la loi du 8 août 1997 relative au Casier judiciaire central. Celle-ci fût donc votée avant que le législateur n'instaure la responsabilité pénale des personnes morales et en raison de l'état des textes de loi de l'époque n'avait aucune raison d'envisager le cas des personnes morales.

Cette loi du 8 août 1997 modifie en profondeur les articles 589 à 602 du Code d'instruction criminelle et en raison de son entrée en vigueur postérieure à la loi du 4 mai 1999 abroge les modifications apportées par cette dernière aux articles 600 et 601 de ce code.

Le souhait du législateur d'instaurer un casier judiciaire pour les personnes morales a donc été effacé en raison de cette entrée en vigueur tardive de la loi relative au Casier judiciaire central.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, indique qu'elle envisage de déposer un projet de loi réglant ce problème.

M. Thierry Giet (PS) indique qu'il souhaite dès lors faire reporter l'examen de sa proposition de loi.

M. Alfons Borginon (VLD), président, marque son accord à ce sujet.

L'article est adopté sans modification par 9 voix et 4 abstentions.

Art. 333bis et ter

M. André Perpète (PS) et consorts dépose un amendement n°1 qui vise à insérer une disposition transitoire dans la loi du 16 janvier 2003 portant création d'une Banque-Carrefour des Entreprises, modernisation du registre du commerce, création de guichets-entreprises agréés et portant diverses dispositions.

L'amendement n°1 est adopté par 11 voix contre 2.

Op 24 augustus 2001 is evenwel de wet van 8 augustus 1997 betreffende het Centraal Strafreger bekendgemaakt. Die wet is dus goedgekeurd voordat de wetgever de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen had ingesteld, en gelet op de stand van de toenmalige wetteksten had het geen zin in die wet ook rekening te houden met rechtspersonen.

De wet van 8 augustus 1997 brengt grondige wijzigingen aan in de artikelen 589 tot 602 van het Wetboek van strafvordering, en doordat zij na de wet van 4 mei 1999 in werking is getreden, heft zij de wijzigingen op die laatstgenoemde wet had aangebracht in de artikelen 600 en 601 van dat wetboek.

Het oogmerk van de wetgever om voor de rechtspersonen een strafregister in te stellen, is dus tenietgedaan door de laattijdige inwerkingtreding van de wet betreffende het Centraal Strafreger.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie deelt mee dat zij overweegt een wetsontwerp in te dienen dat deze problematiek regelt.

De heer Thierry Giet (PS) deelt mee dat hij de behandeling van zijn wetsvoorstel bijgevolg wenst uit te stellen.

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter stemt hiermee in.

Het artikel wordt ongewijzigd aangenomen met 9 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 333bis en ter

De heer André Perpète (PS) en c.s. dienen amendement nr. 1 in dat ertoe strekt in de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, een overgangsbepaling te introduceren.

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Section 6

Modification de la loi du 17 avril 2002 instaurant la peine de travail comme peine autonome en matière correctionnelle et de police

Art. 334

Aux termes de la présente section, le travail d'intérêt général ne pourra plus être proposé par le parquet dans le cadre de la médiation et ne pourra plus être prononcé par le juge pénal dans le cadre de la probation à partir du 1er mai 2004.

Par contre, les travaux d'intérêt général prononcés avant le 1er mai 2004 pourront être exécutés au-delà de cette date, et ce jusqu'au 30 avril 2005 compris. La date du 30 avril 2005 se justifie au regard du délai de 12 mois endéans lequel doit être exécuté le travail d'intérêt général ordonné dans le cadre d'une probation (article 1, § 3, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation).

Par le biais de cette modification de la loi, sont respectés les accords qui avaient été conclus au moment de la discussion de la loi du 17 avril 2002.

M. Alain Courtois (MR) demande si le Parlement pourra bientôt disposer du rapport d'évaluation sur l'application de la peine de travail, dont l'établissement était prévu par la loi.

La ministre s'informerera à ce sujet.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) présente l'amendement n° 10 qui vise à améliorer le texte. Il convient de mentionner également l'article 11 de la loi du 17 avril 2002 dans l'énumération des articles à modifier.

M. André Perpète (PS) présente un amendement (n° 2) similaire.

La ministre répond que l'article 11 doit en effet également entrer en vigueur le 1er mai 2004. Elle souscrit aux deux amendements, quasi identiques.

Les amendements n°s 10 et 2, ainsi que l'article 334, ainsi modifié, sont adoptés successivement et à l'unanimité.

Afdeling 6

Wijziging van de wet van 17 april 2002 tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken

Art. 334

Krachtens deze afdeling zal dienstverlening voortaan niet meer kunnen voorgesteld worden door het parket in het kader van de strafbemiddeling en zal ze vanaf 1 mei 2004 niet meer kunnen uitgesproken worden door de strafrechter in het kader van de probatie.

De dienstverlening uitgesproken voor 1 mei 2004 kan daarentegen uitgevoerd worden na die datum en dit tot en met 30 april 2005. De datum van 30 april 2005 verwijst naar de termijn van 12 maanden waarbinnen de dienstverlening moet uitgevoerd worden in het kader van de probatie (artikel 1, § 3, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie).

Met deze wetswijziging worden de afspraken nageleefd die aangegaan waren ten tijde van de bespreking van de wet van 17 april 2002.

De heer Alain Courtois (MR) vraagt of het Parlement spoedig zal kunnen beschikken over het evaluatieverslag over de toepassing van de werkstraf, dat luidens de bepalingen van de wet moest worden opgesteld.

De minister zal zich hierover informeren.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dient amendement nr 10 in dat een verbetering van de tekst beoogt. In de opsomming van de te wijzigen artikelen moet ook artikel 11 van de wet van 17 april 2002 worden vermeld.

De heer André Perpète (PS) heeft een gelijkaardig amendement nr 2 ingediend.

De minister antwoordt dat artikel 11 inderdaad ook op 1 mei 2004 in werking moet treden. Zij stemt in met beide, nagenoeg identieke amendementen.

De amendementen nrs 10 en 2, evenals het aldus gewijzigde artikel 334, worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

Section 7

Modification de la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations

Article 335

La ministre explique que cette modification vise à éviter que les anciennes A.S.B.L. ne soient contraintes, en vertu de la loi du 2 mai 2002, d'effectuer des recherches fastidieuses sur les données personnelles des fondateurs qui ne sont plus membres de l'association.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) présente l'amendement n° 1, qui tend à réduire encore davantage les formalités en supprimant la communication des adresses lors de la modification des statuts.

Le représentant de la ministre répond que les données personnelles des fondateurs sont de toute façon disponibles au greffe du tribunal et qu'il ne paraît dès lors pas utile de devoir communiquer chaque fois ces données. Ce sont en effet des données qui ne changent pas.

M. Verherstraeten est partisan d'une simplification plus poussée, mais constate que la ministre n'est pas disposée à y donner suite.

L'amendement n° 1 est rejeté par 9 voix contre 4. L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 335bis

M. Servais Verherstraeten (CD&V) présente l'amendement n° 12. Dans la pratique, il s'avère qu'il existe une grande confusion en ce qui concerne l'obligation de tenir une double comptabilité et les exceptions qui y sont prévues. La terminologie utilisée dans la loi sur les ASBL afin de permettre une exception à la double comptabilité manque de clarté et il en résulte que les associations doivent décider elles-mêmes si elles relèvent du champ d'application de l'exception, avec toute l'insécurité juridique que cela entraîne.

L'amendement précise dès lors clairement que la comptabilité, tenue conformément aux règles spéciales prescrites par l'État fédéral, une région ou une communauté, par un établissement d'enseignement, des hôpitaux et toutes autres associations dont le chiffre d'affaires est constitué pour plus de 50% de subsides publics, est considérée au moins équivalente à la comptabilité prévue par la loi sur les ASBL.

Afdeling 7

Wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

Artikel 335

De minister legt uit dat deze wijziging beoogt te voorkomen dat oude VZW's ingevolge de wet van 2 mei 2002, veel opzoekwerk zouden moeten doen naar persoonlijke gegevens betreffende de stichters die niet langer deel uitmaken van de vereniging.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) licht amendement nr 1 toe. Het beoogt de formaliteiten nog te verminderen door bij statutenwijzigingen de mededeling van de adresgegevens weg te laten.

De vertegenwoordiger van de minister antwoordt dat de persoonlijke gegevens van de stichters hoe dan ook ter beschikking zijn op de griffie van de rechtbank en dat het bijgevolg niet nodig lijkt dat deze gegevens telkens opnieuw moeten meegedeeld worden. Die gegevens kunnen immers niet wijzigen.

De heer Verherstraeten is voorstander van een verdere vereenvoudiging maar stelt vast dat de minister daar niet wenst op in te gaan.

Amendement nr 1 wordt verworpen met 9 tegen 4 stemmen. Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 335bis

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) licht amendement nr 12 toe dat. In de praktijk blijkt dat er heel wat onduidelijkheid is omtrent de verplichting van de dubbele boekhouding en de uitzonderingen daarop. De terminologie die in de VZW wet wordt gebruikt om een uitzondering op het principe van de dubbele boekhouding toe te laten is niet duidelijk en leidt ertoe dat de verenigingen zelf moeten beslissen of ze onder deze uitzondering vallen, met alle rechtsonzekerheid vandien.

Het amendement preciseert daarom klaar en duidelijk dat de boekhouding, gehouden volgens de bijzondere regels voorgeschreven door de federale staat, een gewest of een gemeenschap, door een onderwijsinstelling en ziekenhuizen en alle andere verenigingen voor wie meer dan 50% van hun omzet overheidstoelagen zijn, minstens gelijkwaardig wordt geacht aan de boekhouding die in de VZW wet wordt voorgeschreven.

M. Bart Laeremans (Vlaams Blok) demande si, à l'heure actuelle, les établissements scolaires et les hôpitaux tiennent une double comptabilité.

M. Verherstraeten répond que la situation est loin d'être claire.

Le ministre précise que les dispositions de la loi sur les ASBL relatives à la double comptabilité ne sont pas encore entrées en vigueur. Il s'avère dès lors difficile de donner des précisions quant à leur application pratique. L'intention était bel et bien de prévoir une exception générale. Il appartient au conseil d'administration d'apprécier lui-même si l'association tombe sous le champ d'application de l'exception prévue. Il serait également difficile d'aller plus en détail ou de définir des catégories précises dans la loi même, ce qui justifie l'option choisie.

M. Verherstraeten répond que son groupe n'a jamais souscrit à l'option que le ministre vient de commenter.

M. Alfons Borginon (VLD), président, estime qu'il serait utile que l'administration établisse une liste indicative. Les associations seraient ainsi un peu plus éclairées sur la portée de cette disposition.

Le ministre répond qu'une telle liste peut être établie par la Commission des normes comptables.

L'amendement est rejeté par 9 voix contre 2 et 2 abstentions.

Art. 336

Cet article fixe l'entrée en vigueur.
Il est adopté à l'unanimité.

Art. 336bis

L'amendement n° 13 de *M. Servais Verherstraeten (CD&V)* et de *Mme Liesbeth Vander Auwera (CD&V)* tend à supprimer l'obligation de publier une modification des statuts lors de tout changement d'adresse.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) explique qu'il souhaite limiter autant que possible les formalités administratives.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que l'intention de *M. Verherstraeten* est louable, mais qu'il faut aussi qu'il y ait un minimum de transparence.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Blok) vraagt of de scholen en ziekenhuizen thans met een dubbele boekhouding werken.

De heer Verherstraeten antwoordt dat er op dit vlak veel onduidelijkheid bestaat.

De minister deelt mee dat de bepalingen van de VZW wet die de dubbele boekhouding betreffen nog niet in werking getreden zijn. Gegevens betreffende de toepassing in de praktijk kunnen dan ook moeilijk worden medegedeeld. Het was wel degelijk de bedoeling om in een algemene uitzondering te voorzien. De raad van bestuur dient zelf te oordelen of de vereniging onder de uitzondering valt. Meer in detail treden en in de wet zelf precieze categorieën aangeven zou eveneens een moeilijke oefening inhouden, vandaar deze keuze.

De heer Verherstraeten antwoordt dat zijn fractie nooit ingestemd heeft met de keuze die de minister komt toe te lichten.

De heer Alfons Borginon (VLD), voorzitter meent dat het nuttig zou zijn indien de administratie een indicatieve lijst zou opstellen zodat verenigingen toch iets meer duidelijkheid zouden hebben over de draagwijdte van deze bepaling.

De minister antwoordt dat de Commissie voor de boekhoudkundige normen dergelijke lijst kan opstellen.

Het amendement wordt verworpen met 9 tegen 2 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 336

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding.
Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 336bis

Amendement nr 13 van *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* en *mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V)* beoogt de verplichting af te schaffen om bij elke adreswijziging van de zetel een statutenwijziging te publiceren.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) legt uit dat hij de administratieve formaliteiten zo beperkt mogelijk zou wensen te houden.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie antwoordt dat de bedoeling van *de heer Verherstraeten* lofwaardig is maar dat er toch ook een minimum aan

Elle ne peut par conséquent pas marquer son accord sur l'amendement.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 2.

Art. 336ter

M. Servais Verherstraeten (CD&V) explique l'amendement n° 14.

L'activité économique de l'ASBL est autorisée sous certaines conditions. C'est ainsi que cette activité doit être nécessaire à la réalisation de l'objet social et doit être quantitativement moins importante que l'activité non commerciale. Les revenus doivent ensuite être affectés aux activités non lucratives.

Dans la loi sur les ASBL, ces limitations ne sont cependant pas imposées aux fondations. Il est pourtant évident que celles-ci sont soumises aux mêmes restrictions, sous peine de créer une concurrence déloyale avec le secteur commercial. Il semble même que des ASBL qui ont été condamnées par le tribunal, parce qu'elles exerçaient des activités commerciales, essaient à présent de poursuivre leur commerce par le biais d'une fondation.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, admet que les abus évoqués par M. Verherstraeten ont lieu. Il n'est toutefois pas simple de rendre le système totalement infaillible. Aucune solution satisfaisante n'a été trouvée jusqu'à présent. La ministre estime qu'il n'est pas opportun d'apporter, dans le cadre de la loi-programme à l'examen, une modification légale susceptible de poser de nouveaux problèmes.

L'amendement est rejeté par 9 voix contre 4.

Section 8

Modification de l'article 71 de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

Art. 337 et 339

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, souligne qu'en vertu de cette modification, les montants ne seront plus versés à la Caisse des dépôts et consignations, mais sur un compte ouvert auprès de la Commission des jeux de hasard. Cette modification entraîne une grande simplification administrative. Le statut de ces

transparantie moet zijn. Zij kan bijgevolg niet instemmen met het amendement.

Het amendement wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Art. 336ter

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) licht amendement nr. 14 toe.

De economische activiteit van de VZW is toegelaten onder bepaalde voorwaarden. Zo moet deze activiteit noodzakelijk zijn voor het verwezenlijken van het maatschappelijk doel en kwantitatief minder belangrijk moet zijn dan de niet-commerciële activiteit. De opbrengsten moeten vervolgens aangewend worden voor de ideële activiteiten.

In de wet op de VZW's werden deze beperkingen evenwel niet opgelegd aan de stichtingen. Het is nochtans evident dat zij aan dezelfde restricties onderworpen zijn, zoniet komt er een oneerlijke concurrentie met handelszaken tot stand. Het blijkt zelfs dat VZW's, die door de rechtbank veroordeeld waren omdat zij handelszaken dreven, nu trachten via een stichting hun handel voort te zetten.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie neemt aan dat de door de heer Verherstraeten uiteengezette misbruiken zich voordoen. Het is echter niet eenvoudig om het systeem volledig sluitend te maken en tot op heden werd er nog geen bevredigende oplossing gevonden. Zij acht het niet aangewezen om in het kader van deze programmawet een wetswijziging door te voeren die vermoedelijk nieuwe problemen zal doen ontstaan.

Het amendement wordt verworpen met 9 tegen 4 stemmen

Afdeling 8

Wijziging van artikel 71 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

Art. 337 en 339

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, benadrukt dat met deze wijziging de bedragen niet meer gestort worden bij de Deposito en Consignatiekas maar op een rekening geopend bij de kansspelcommissie. Deze wijziging betekent een grote administratieve vereenvoudiging. Het statuut van die gelden verandert

capitaux ne change donc pas.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) constate avec consternation que les personnes concernées doivent ainsi verser les montants sur un compte de l'État belge, où l'on peut faire de la compensation de manière arbitraire. Un fonds est-il prévu à cet effet dans le budget ?

Le membre estime heurtant le principe qui consiste à établir dans une loi que les fonds versés par des tiers sur un compte bancaire doivent obligatoirement être versés sur le compte du créancier, permettant ainsi à ce dernier d'opérer des compensations.

Selon *Mme Liesbeth Van den Auwera (CD&V)*, le statut de ces fonds subit une modification tangible. Ils ne peuvent plus être considérés comme une garantie réelle.

La disposition en projet risque de créer un privilège dans le chef de la Commission des jeux de hasard. En cas de faillite du détenteur de l'autorisation d'exploiter, il n'est pas exclu que la Commission des jeux de hasard prélève les sommes qui lui sont dues et soustraie la garantie à la masse des créanciers.

Il faut clarifier le statut juridique de ces fonds.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, fait observer que le Conseil d'État n'a pas formulé d'observations sur ces articles. Aucun fonds spécifique n'est créé non plus au budget pour accueillir ces fonds.

Elle comprend toutefois le souci des membres de la commission et dépose dès lors l'amendement n° 17 A, B et C tendant à supprimer les articles 337 à 339.

Les points A, B et C de l'amendement n° 17 sont successivement adoptés à l'unanimité. L'amendement n° 16 devient sans objet.

Section 10

Modification de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

Art. 342

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation et est adopté à l'unanimité.

L'ensemble des dispositions soumises à la commission est adopté par 11 voix contre 3 et une abstention.

dus niet.

De heer Ja Vandeurzen (CD&V) stelt ontstellend vast dat aldus de betrokkenen de bedragen moeten storten op een rekening van de Belgische Staat waar men eigengereid aan schuldvergelijking kan doen. Wordt hiervoor in de begroting een fonds gecreëerd?

Het principe dat in een wet gesteld wordt dat gelden die derden op een bankrekening gestort hebben, verplicht gestort moeten worden op de rekening van de schuldeiser waardoor die probleemloos kan overgaan tot schuldvergelijking, stuit het lid tegen de borst. Dit komt eigenlijk neer op een nationalisatie van die gelden.

Volgens *mevrouw Liebeth Van der Auwera (CD&V)* verandert wel degelijk het statuut van die gelden. Ze kunnen niet meer beschouwd worden als een zakelijke waarborg.

De voorgestelde bepaling dreigt een voorrecht te scheppen in hoofde van de kansspelcommissie. Bij faillissement van de vergunninghouder, is het niet uitgesloten dat de kansspelcommissie de haar verschuldigde bedragen zal voorafnemen en de waarborg zal onttrekken aan de massa van de schuldeisers.

Er moet meer klaarheid zijn over het juridisch statuut van deze gelden.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, merkt op dat de Raad van State over deze artikelen geen opmerkingen heeft gemaakt. In de begroting wordt voor deze gelden ook geen specifiek fonds in het leven geroepen.

Zij begrijpt echter de bekommernis van de commissieleden en dient daarom het amendement nr. 17 A, B en C in tot schrapping van de artikelen 337 tot 339.

Amendement nr. 17 A, B en C worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen. Amendement nr. 16 vervalt.

Afdeling 10

Wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Art. 342

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het wordt eenparig aangenomen.

Het geheel van de aan de commissie voorgelegde bepalingen wordt aangenomen met 11 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

La proposition de loi modifiant l'article 835 du Code judiciaire relatif à la récusation des magistrats (DOC 51 0456/001), jointe au projet, devient par conséquent sans objet.

*
* *

**B. Projet de loi portant des dispositions diverses
(DOC 51 0474/001)**

Titre Ier : Disposition générale

Article 1er

Cet article ne donne lieu à aucune observation et est adopté à l'unanimité.

Titre II : Modifications apportées au Code judiciaire

CHAPITRE 1ER

Modification de l'article 80 du Code judiciaire

Art. 2 et 3

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) fait observer que, dans son exposé, la ministre a indiqué que la mesure proposée s'appliquerait également aux juges de complément, alors que l'article en projet prévoit clairement que l'allongement du terme ne peut être prévu que pour les juges effectifs aux mandats spécifiques. La ministre peut-elle fournir des précisions à ce sujet.

M. Bart Laeremans (Vlaams Blok) demande si le simple juge de complément qui travaille essentiellement à Bruxelles relève également du champ d'application de cette modification.

Quels mandats spécifiques un juge de complément peut-il exercer ?

M. Jo Vandeurzen (CD&V) souligne qu'en l'occurrence, il ne peut marquer son accord sur cette modification.

Dans l'avant-projet, il était proposé de remplacer l'alinéa 2 de l'article 80 par la disposition suivante :

«En outre, si les nécessités du service le justifient, le président du tribunal peut, à titre exceptionnel et après avoir recueilli l'avis du procureur du Roi, désigner un juge

Bijgevolg vervalt het aan het ontwerp toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van artikel 835 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de wrakig van magistraten (DOC 51 0456/001).

*
* *

**B. Ontwerp van wet houdende diverse bepalingen
(DOC 51 0474/001)**

Titel I : Algemene Bepaling

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Titel II : Wijzigingen aangebracht in het Gerechtelijk
Wetboek

HOOFDSTUK I

**Wijziging van artikel 80 van het Gerechtelijk
Wetboek**

Art. 2 en 3

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) wijst erop dat de minister in haar toelichting vermeld heeft dat de voorgestelde maatregel ook zou gelden voor de toegevoegde rechters terwijl het ontworpen artikel duidelijk stelt dat de verlenging van de termijn enkel wordt voorzien voor de werkende rechters in een bijzonder mandaat. Kan de minister hierover meer duidelijkheid verschaffen?

De heer Bart Laeremans (Vlaams Blok) wenst te vernemen of de gewone toegevoegde rechter die voornamelijk in Brussel werkzaam is ook onder het toepassingsgebied van die wijziging vallen?

Welke bijzondere mandaten kan een toegevoegde rechter hebben?

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) wijst erop dat hij in voorkomend geval niet met deze wijziging kan instemmen.

In het voorontwerp werd voorgesteld om het tweede lid van artikel 80, te vervangen als volgt;

«Bovendien kan de voorzitter van de rechtbank, indien de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, bij wijze van uitzondering en na het advies van de procu-

effectif ou un juge de complément pour remplir les fonctions précitées pour un terme de deux ans au plus, renouvelable deux fois.» (DOC 51 0473/001, DOC 51 0474/001, p. 391). Pourquoi cette formulation a-t-elle été modifiée ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, souligne que seul le terme change et que, pour le reste, l'article 80 du Code judiciaire n'est en rien modifié. Aucune modification n'est apportée aux règles relatives à la nomination des juges de complément. Il est simplement apporté une modification à la situation des titulaires d'un mandat spécifique : leur mandat est prolongé.

Cette modification répond à un problème qui a été mis en évidence à la fin de cet été. Certains juges de complément, titulaires d'un mandat spécifique, ont en effet été maintenus en fonction, alors que les possibilités de renouvellement de leur mandat avaient été épuisées. Certains étaient donc déjà titulaires d'un mandat de juge d'instruction depuis plus de trois ans. Dans ces cas-là, la chambre des mises en accusation a cependant toujours admis la validité de leurs actes. Cette période a été jugée trop courte pour mener à bien des instructions. D'où la proposition de prolonger le mandat.

La ministre précise qu'un nombre limité de juges de complément ont été désignés pour exercer le mandat de juge de la jeunesse, de juge d'instruction et de juge des saisies.

Il n'était plus nécessaire de modifier l'article 80, alinéa 2, dans le sens proposé dans l'avant-projet.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) souligne que ces dispositions méconnaissent les accords concernant les exigences linguistiques imposées aux juges de complément.

En outre, le membre demande quel est le statut des actes accomplis par un juge investi d'un mandat spécifique, dont le mandat est expiré à ce moment ? Ces actes ne peuvent-ils faire l'objet d'une contestation ? Ne sont-ils pas considérés comme nuls ? Il espère que la ministre a bien étudié cette question.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, précise que les personnes en question demeurent des magistrats, que leur mandat spécifique soit ou non expiré.

Les dossiers traités par un juge dont le mandat spécifique était expiré à ce moment ne sont pas frappés de nullité. Le principe de la continuité du service public couvre ce cas.

reur des Konings te hebben ingewonnen, een werkend rechter of een toegevoegd rechter aanwijzen om de voornoemde ambten gedurende een termijn van ten hoogste twee jaar waar te nemen, die tweemaal kan worden hernieuwd» (DOC 51 0473/001, DOC 51 0474/001, p. 391). Pourquoi a-t-on changé cela ?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, benadrukt dat in het artikel alleen de termijn wordt gewijzigd voor het overige wordt niet geraakt aan artikel 80 van het Gerechtelijk Wetboek. Er wordt niets gewijzigd aan de regels in zake benoeming van de toegevoegde rechters. Er wordt enkel iets gewijzigd aan de toestand van diegenen die een bijzonder mandaat waarnemen: hun mandaat wordt verlengd.

Deze wijziging biedt een antwoord op een probleem dat aan het einde van deze zomer aan het licht kwam. Sommige toegevoegde rechters, titularis van een specifiek mandaat, werden immers in functie gehouden terwijl de mogelijkheden tot hernieuwing van hun mandaat uitgeput waren. Sommigen waren dus reeds meer dan drie jaar titularis van een mandaat als onderzoeksrechter. De kamer van inbeschuldigingstelling heeft in voorkomende gevallen wel altijd de geldigheid van hun handelingen aangenomen. Deze periode van drie jaar werd te kort geacht om gerechtelijke onderzoeken tot een goed einde te brengen. Vandaar het voorstel om het mandaat te verlengen.

De minister verduidelijkt dat een beperkt aantal toegevoegde rechters aangewezen werden om het mandaat van jeugdrechter, onderzoeksrechter en beslagrechter waar te nemen.

Het was niet meer nodig om artikel 80, tweede lid, te wijzigen in de zin zoals voorgesteld werd in het voorontwerp.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) wijst er op dat de afspraken rond de taalvereisten van de toegevoegde rechters miskend worden.

Voorts wenst het lid te vernemen wat het statuut is van de daden gesteld door een rechter met een bijzonder mandaat, wiens mandaat op dat ogenblik verlopen is? Kunnen deze daden niet betwist worden? Zijn ze niet nietig? Hij hoopt dat de minister deze zaak goed onderzocht heeft.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, verduidelijkt dat ongeacht het feit of hun bijzonder mandaat al dan niet verlopen is, de betrokkenen magistraten blijven.

De dossiers die behandeld zijn door een rechter wiens bijzonder mandaat op dat ogenblik verlopen was, zijn niet behept met een nietigheid. Het beginsel van de continuïteit van de openbare dienstverlening dekt deze toestand.

La ministre observe que les magistrats qui exerceront un mandat spécifique sont désignés chaque année par ordonnance du président. Leurs actes sont dès lors couverts par l'ordonnance du président.

M. Walter Muls (sp.a-spirit) émet des doutes quant à ce dernier point.

M. Melchior Wathelet (CD&V) juge hautement improbable d'habiliter une personne avec effet rétroactif. C'est en contradiction avec les droits de la défense. En effet, on ne peut être accusé que sur la base d'une instruction menée par une personne qui est compétente pour ce faire.

M. Thierry Giet (PS) constate que l'article 3 de la loi-programme ne sera pas repris dans le Code judiciaire. Comment les personnes concernées auront-elles connaissance de cet article ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, fait observer qu'il s'agit d'une disposition transitoire qui, en tant que telle, n'a pas sa place dans le Code judiciaire.

Mme Liesbeth Van der Auwera et M. Jo Vandeurzen (CD&V) présentent un amendement (n° 15) tendant à prévoir une exception pour les juges de complément. Les juges de complément ne peuvent exercer le mandat de juge d'instruction, de juge de la jeunesse ou de juge des saisies que pendant trois ans maximum.

L'amendement n° 15 est rejeté par 11 voix contre 4.

Les articles 2 et 3 sont successivement adoptés, sans modification, par 11 voix contre 4.

CHAPITRE 2

Modification des articles 156ter et 206ter du Code judiciaire

Art. 4 et 5

M. Jo Vandeurzen (CD&V) fait observer que l'article 156ter est complété par les mots «et ce dans les moyens budgétaires». Cela signifie-t-il que l'on n'a pas prévu de moyens budgétaires suffisants pour cette mesure ?

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) fait observer que le Conseil d'État a remarqué que certaines dispositions du Code judiciaire que la loi-programme vise à

De minister merkt op dat elk jaar, bij schikking van de voorzitter, de magistraten worden aangeduid die een bijzonder mandaat zullen waarnemen. Hun handelingen worden dan ook gedekt door de beschikking van de voorzitter.

De heer Walter Muls (sp.a-spirit) uit zijn twijfels over dit laatste.

De heer Melchior Wathelet (CD&V) acht het bijzonder onwaarschijnlijk dat iemand met terugwerkende kracht bevoegd kan worden gemaakt. Dit is in strijd met de rechten van verdediging. Immers, iemand kan niet beschuldigd worden op basis van een gerechtelijk onderzoek gevoerd door iemand die daartoe niet bevoegd is.

De heer Thierry Giet (PS) stelt vast artikel 3 van de programmawet niet in het Gerechtelijk Wetboek zal worden opgenomen. Hoe zullen de betrokkenen van dit artikel in kennis worden gesteld?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, merkt op dat dit een overgangsbepling is en alsdusdanig niet thuishoort in het Gerechtelijk Wetboek.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera en de heer Jo Vandeurzen (CD&V) dienen amendement nr. 15 in, dat ertoe strekt in een uitzondering te voorzien voor de toegevoegde rechters. De toegevoegde rechters kunnen maar maximaal 3 jaar het mandaat van onderzoeksrechter, jeugdrechter of beslag rechter waarnemen.

Amendement nr. 15 worden verworpen met 11 tegen 4 stemmen.

De artikelen 2 en 3 worden achtereenvolgens en ongewijzigd aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van de artikel 156ter en 206ter van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 4 en 5

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) merkt op dat aan artikel 156ter de woorden «en dit binnen de budgettaire middelen» worden toegevoegd. Betekent dit dat tegenover deze maatregel niet in voldoende budgettaire middelen werden voorzien?

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) wijst er op dat de Raad van State opgemerkt heeft dat sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek die de

modifier ont déjà été modifiées dans d'autres avant-projets. La ministre devra en tenir compte.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, précise que l'article 156ter du Code judiciaire est modifié afin de permettre notamment de recruter de façon plus circonstanciée des référendaires et des juristes de parquet. L'article 156ter actuel dispose en effet que le nombre de référendaires et de juristes de parquet par ressort ne peut excéder 25% du nombre total de magistrats du siège de la Cour d'appel, du siège des tribunaux de première instance et des parquets du procureur du Roi dans chaque ressort de la Cour d'appel. C'est pourquoi il est proposé, à présent, de porter ce seuil de 25% à 35%.

En ce qui concerne l'observation de Mme Van der Auwera, la ministre répond que les avant-projets auxquels le Conseil d'État fait allusion sont des projets datant de la précédente législature, qui n'ont pas été relevés de caducité.

M. Bart Laeremans (Vlaams Blok) demande comment on déterminera quels ressorts peuvent recruter davantage de référendaires et de juristes de parquet. Il attire l'attention de la ministre sur le fait qu'au cours de la discussion du budget 2004, elle a annoncé qu'il y aurait 98 référendaires supplémentaires, dont seuls deux seront affectés au tribunal d'Anvers.

Pourquoi ne prévoit-on pas tout simplement une extension des cadres ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, précise que, vu l'ampleur de l'arriéré, Bruxelles pourra bénéficier de cette mesure. Elle fait en outre observer qu'à Bruxelles, le cadre n'est pas complet.

En ce qui concerne la mise en œuvre concrète de la mesure proposée, une concertation sera organisée avec les chefs de corps des différents ressorts.

Il va de soi qu'on tiendra compte de l'arriéré judiciaire lors de l'affectation du nouveau personnel.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) indique qu'en l'absence de mesure objective de la charge de travail, l'affectation des référendaires et des juristes de parquet supplémentaires reviendra à un marchandage entre la ministre de la Justice d'une part, et la magistrature d'autre part. Afin d'éviter une telle situation, il présente l'amendement n° 13 stipulant explicitement que l'affectation du personnel concerné doit avoir lieu de manière objective.

Il y a longtemps qu'on aurait dû s'atteler à mesurer la charge de travail.

programmawet beoogt te wijzigen reeds in andere voorontwerpen gewijzigd worden. De minister zal hiermee rekening moeten houden.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, verklaart dat artikel 156ter van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd om een meer omstandige aanwerving mogelijk te maken van de referendarissen en van de parketjuristen. Het huidige artikel 156ter stipuleert immers dat het aantal referendarissen en parketjuristen per rechtsgebied niet meer mag bedragen dan 25% van het totaal aantal magistraten van de zetel van het hof van beroep, de zetel van de rechtbanken van eerste aanleg en de parketten van de procureur des Konings in dat rechtsgebied van het hof van beroep. Daarom wordt nu voorgesteld om de drempel te verhogen van 25% naar 35%.

Wat de opmerking van mevrouw Van der Auwera betreft, antwoordt zij dat voorontwerpen waarop de Raad van State alludeert, ontwerpen van de vorige legislatuur zijn die niet van verval werden ontheven.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Blok) vraagt hoe bepaald zal worden welk rechtsgebieden bijkomende referendarissen en parketjuristen zullen bekomen. Hij attendeert de minister erop dat zij tijdens de bespreking van de begroting 2004 aangekondigd heeft dat er 98 referendarissen zullen bijkomen waarvan er maar 2 zullen worden toegewezen worden aan de rechtbank van Antwerpen.

Waarom worden de kaders niet gewoon uitgebreid?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, preciseert dat Brussel, gelet op de achterstand, van deze maatregel zal kunnen genieten. Zij merkt voorts op dat het kader in Brussel niet volzet is.

Voor de concrete uitvoering van deze voorgestelde maatregel zal overleg gepleegd worden met de korps-voerden van de verschillende ressorten. Vanzelfsprekend zal bij de toewijzing rekening worden gehouden met de gerechtelijke achterstand.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) stipt aan dat zolang er geen geobjectiveerde meting van de werklust is, de toewijzing van deze bijkomende referendarissen en parketjuristen zal neerkomen op een handel drijven tussen enerzijds de minister van Justitie en anderzijds de magistratuur. Om dit te vermijden, dient hij amendement nr. 13 in dat uitdrukkelijk bepaalt dat de toewijzing van de betrokkenen op objectieve wijze moet gebeuren.

Er had al lang werk moeten zijn gemaakt van deze werklustmetingen.

Il fait en outre observer que, de toute évidence, cette mesure doit s'inscrire dans les limites des moyens budgétaires.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, réplique que l'on procède actuellement à des mesures de la charge de travail dans les parquets. Trois consultants externes ont été chargés de cette mission.

En ce qui concerne le siège, il reste beaucoup de travail à accomplir, mais on peut noter un certain progrès. À ce sujet, la ministre renvoie à la note sur les MUNAS (Moyennes unitaires nationales d'activités sectorielles), dont le but était d'élaborer un instrument d'évaluation de la charge de travail des cours d'appel sur la base de la production des dernières années.

La ministre doit recevoir en janvier un document relatif à la mesure de la charge de travail, sur lequel le collège des procureurs-généraux fera rapport.

Elle souligne que l'arriéré judiciaire à Bruxelles est gigantesque.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) souligne qu'après l'affaire Dutroux, les fondements avaient été jetés, au-delà des frontières des partis, pour réaliser des réformes essentielles. L'objectif était de poursuivre l'effort.

Le membre estime que pour procéder à une évaluation, il faut tout d'abord disposer d'instruments. Ces instruments font toujours défaut. Il manifeste son étonnement devant le faible état d'avancement de cette procédure d'évaluation.

M. Alain Courtois (MR) souligne que le parquet de Bruxelles reçoit bon an mal an 225 000 dossiers alors qu'il ne compte que 89 magistrats. À Bruxelles, on ne parvient même pas à compléter le cadre du personnel. Plus personne n'a encore envie d'y aller travailler. On accomplit énormément de travail à Bruxelles.

L'amendement n° 13 est rejeté par 10 voix contre 5.

L'article 4 est adopté sans modification, par 13 voix contre 2.

L'article 5 est adopté sans modification par 13 voix et 2 abstentions.

Voorts merkt hij op dat het nogal vanzelfsprekend is dat deze maatregel moet passen binnen de budgettaire middelen.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, repliceert dat momenteel de parketten het voorwerp uitmaken van een werklasmeting. Er werden hiervoor 3 externe consultants ingeschakeld.

Wat de zetel betreft, is er nog veel werk voor de boeg doch er is enige vooruitgang te bespeuren. De minister verwijst hier naar de nota over de MUNAS (Gemiddelde Nationale Eenheden van Sectoriële Activiteiten) waarvan het doel was een evaluatie-instrument van de werklasm van de hoven van beroep te vinden op basis van de productie van de laatste jaren.

De minister verwacht in januari een document inzake de werklasmeting. Het college van procureurs-generaal zal hierover verslag uitbrengen.

Zij onderstreept dat de achterstand in Brussel gigantisch is.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) vestigt de aandacht erop dat na Dutroux over de partijgrenzen heen de fundamentelementen werden gelegd voor ingrijpende hervormingen. Het was de bedoeling dat hierop werd verder gebouwd.

Het lid is van oordeel dat er om te evalueren eerst instrumenten voorhanden moeten zijn. Deze instrumenten ontbreken nog altijd. Hij uit zijn verbazing over het premature stadium waarin deze werklasmeting zich nog bevindt.

De heer Alain Courtois (MR) benadrukt dat in Brussel op het parket jaarlijks 225.000 dossiers binnenkomen terwijl er maar 89 magistraten zijn. Men slaagt er in Brussel ook niet eens in om het personeelskader op te vullen. Niemand voelt zich nog geroepen om daar te gaan werken. Er wordt in veel Brussel heel veel werk verzet.

Amendement nr. 13 wordt verworpen met 10 tegen 5 stemmen.

Artikel 4 wordt ongewijzigd aangenomen met 13 tegen 2 stemmen.

Artikel 5 wordt ongewijzigd aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

CHAPITRE 3

Modification de l'article 191 du Code Judiciaire

Art. 6 et 7

M. Thierry Giet (PS) attire l'attention sur le fait que l'on rétablit en l'occurrence une loi de réparation (la loi du 3 mai 2003 modifiant certaines dispositions de la deuxième partie du Code judiciaire).

Pourquoi ne pas disposer que l'article 191 s'applique aux vacances d'emploi publiées au *Moniteur belge* après l'entrée en vigueur de la loi du 3 mai 2003 ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que cette disposition transitoire a été établie en tant que telle pour assurer la sécurité juridique.

En effet, pour quelques vacances d'emploi publiées avant l'adoption de cette loi-programme, il se trouvera des personnes qui n'auront pu poser leur candidature, en raison de l'abrogation de l'article 191 par la loi du 3 mai 2003, alors qu'elles auraient voulu le faire. Pour éviter que ces personnes engagent des procédures judiciaires suite au rétablissement de l'article 191 dans sa rédaction antérieure, il est expressément stipulé que l'article 191 n'est applicable qu'aux vacances d'emploi publiées au *Moniteur belge* après l'entrée en vigueur de cet article.

Les articles 6 et 7 sont adoptés successivement sans modification par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 7 bis (nouveau)

M. André Perpète (PS) et consorts présentent l'amendement n° 1, qui vise à abroger l'alinéa 3 de l'article 202 du Code judiciaire, modifié par la loi du 6 mai 1982.

Pour le moment, les désignations de juges sociaux sont publiées au *Moniteur belge* avant le début des vacances judiciaires qui précèdent l'année judiciaire au cours de laquelle les juges entament ou poursuivent leur mandat.

Le fait que le mandat des juges sociaux se termine de moins en moins le 31 août (par exemple, le mandat de tous ceux qui doivent partir parce qu'ils ont atteint la

HOOFDSTUK 3

Wijziging van artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 6 en 7

De heer Thierry Giet (PS) vestigt de aandacht erop dat hier een reparatiewet (de wet van 3 mei 2003 tot wijziging van sommige bepalingen van deel II van het Gerechtelijk Wetboek) wordt gerepareerd.

Waarom niet bepalen dat artikel 191 van toepassing is op de vacatures die in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt na de inwerkingtreding van de wet van 3 mei 2003?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, antwoordt dat omwille van de juridische zekerheid deze overgangsbepaling als dusdanig werd opgesteld.

Immers voor enkele vacatures bekendgemaakt vóór deze programmawet, zullen er personen zijn, die zich gelet op de weglating van artikel 191 bij de wet van 3 mei 2003, niet kandidaat hebben kunnen stellen terwijl ze dit wel hadden willen doen. Teneinde te vermijden dat deze personen, gelet op de herinvoering van artikel 191 in zijn vroegere lezing, zouden procederen, wordt uitdrukkelijk gestipuleerd dat artikel 191 enkel van toepassing is op de vacatures die in het *Belgisch Staatsblad* werden bekendgemaakt na de inwerkingtreding van dit artikel.

De artikelen 6 en 7 worden achtereenvolgens en ongewijzigd aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 7 bis (nieuw)

De heer André Perpète (PS) en c.s. dienen amendement nr. 1 in dat ertoe strekt om in artikel 202 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1982, het derde lid op te heffen.

Momenteel moeten de aanwijzingen van rechters in sociale zaken in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt voor de aanvang van het gerechtelijk verloop dat voorafgaat aan het gerechtelijk jaar waarin de rechters hun mandaat aanvangen of voortzetten.

Het feit dat het mandaat van rechters in sociale zaken alsminder eindigt op 31 augustus (bijvoorbeeld van al diegenen die wegens het bereiken van de leeftijd

limite d'âge) a pour effet que le mandat d'un nombre de plus en plus grand de juges sociaux ne débute plus non plus le 1er septembre. Dans cette optique, il est peu efficace du point de vue organisationnel de maintenir l'obligation de publier les nominations des juges sociaux avant les vacances judiciaires. Cette obligation a en effet pour conséquence que certaines vacances d'emploi doivent être publiées très longtemps à l'avance (si un juge social doit démissionner de ses fonctions en février 2005 parce qu'il a atteint la limite d'âge, la vacance de son poste devra être publiée dès décembre 2003 pour que son successeur puisse être nommé avant les vacances judiciaires de 2004, alors qu'il ne prendra ses fonctions qu'en février/mars 2005).

Mme Liesbeth Van de Auwera et *M. Servais Verherstraeten (CD&V)* présentent un amendement (n° 4) ayant le même objet. Elle signale ensuite que lors du discours qu'elle a prononcé, le 13 novembre 2003, à l'occasion de la journée de la formation de l'Union des juges consulaires de Belgique, la ministre de la Justice a déclaré ce qui suit :

«Pour conclure, il est plus que temps de renoncer à la condition actuelle selon laquelle les nominations doivent être publiées pour la fin de l'année judiciaire si un juge non professionnel souhaite pouvoir siéger au début de l'année judiciaire. Cette disposition est dépassée et n'a dès lors plus sa place dans un Code qui doit avoir une assise moderne. Je prends dès à présent les mesures nécessaires dans ce sens.»

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, souscrit aux deux amendements.

Les amendements n°s 1 et 4 sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 7ter (nouveau)

Renvoyant au commentaire de l'article 7bis, *M. André Perpète (PS)* et consorts présentent un amendement (n° 3) visant, à l'article 204 du Code judiciaire, à abroger l'alinéa 2.

Mme Liesbeth Van de Auwera et *M. Servais Verherstraeten (CD&V)* présentent un amendement similaire (n° 4).

Les amendements n°s 2 et 5 sont successivement adoptés à l'unanimité.

grens moeten vertrekken) heeft als gevolg dat het mandaat van steeds meer rechters in sociale zaken ook niet langer op 1 september een aanvang neemt. In die optiek is het organisatorisch weinig efficiënt om de verplichting tot bekendmaking van de benoemingen tot rechter in sociale zaken voor het gerechtelijk verlot, te handhaven. Het betekent immers dat sommige vacatures zéér lang op voorhand moeten bekendgemaakt worden (wanneer een rechter in sociale zaken wegens het bereiken van de leeftijdsgrens in februari 2005 zijn ambt zal neerleggen, zal zijn plaats reeds in december 2003 moeten worden bekendgemaakt zodat zijn opvolger kan benoemd worden voor het gerechtelijk verlot 2004 terwijl deze zijn ambt pas zal opnemen in februari/maart 2005).

Mevrouw Liesbeth Van de Auwera (CD&V) dient samen met de heer *Servais Verherstraeten* amendement nr 4 in dat eenzelfde strekking heeft. Zij stipt voorts aan dat de minister van Justitie ter gelegenheid van de vormingsdag van de Unie der Consulaire Rechters van België op 13 november 2003 in een toespraak het volgende heeft gesteld:

«Tot slot is het meer dan tijd om af te stappen van de huidige vereiste volgens dewelke de publicatie van de benoemingen voor het einde van het gerechtelijk jaar moet gebeuren indien een lekenrechter bij het begin van het gerechtelijk jaar wil kunnen zetelen. Deze bepaling is niet meer van deze tijd en is bijgevolg ook niet meer op haar plaats in een Wetboek dat een moderne grondslag moet hebben. Ik zet nu reeds de nodige stappen in die zin.»

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, kan met beide amendementen instemmen.

De amendementen 1 en 4 worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

Art. 7ter (nieuw)

Verwijzend naar de toelichting bij artikel 7bis dienen *de heer André Perpète (PS)* en c.s. amendement nr. 3 in dat ertoe strekt om in artikel 204 van het Gerechtelijk Wetboek het tweede lid op te heffen.

Mevrouw Liesbeth Van de Auwera (CD&V) dient samen met de heer *Servais Verherstraeten* een gelijkaardig amendement nr 4 in.

De amendementen 2 en 5 worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

CHAPITRE 4

Modification de l'article 216bis du Code judiciaire

Art. 8

M. Fons Borginon (VLD) attire l'attention des membres de la commission sur le fait que cet article fait également l'objet de la proposition de loi de M. Thierry Giet (PS) modifiant, en ce qui concerne les magistrats de complément, l'article 216bis du Code judiciaire (DOC 51 0441/001).

M. Thierry Giet (PS) précise que sa proposition de loi poursuit le même objectif que l'article proposé.

La loi du 3 mai 2003 modifiant certaines dispositions de la deuxième partie du Code judiciaire a introduit un article 216bis. Celui-ci interdit à tout magistrat nommé à une fonction visée à l'article 58bis du même Code de poser sa candidature à un nouveau poste avant l'expiration d'un délai de trois ans suivant la publication au *Mouvement belge* de sa précédente nomination. Ce faisant, le législateur n'a tenu aucun compte de la situation spécifique des magistrats dits de complément.

M. Giet propose donc de modifier l'article 216bis du Code judiciaire afin de permettre à ces magistrats de postuler en tout temps une autre fonction que la leur.

Il fait par ailleurs observer que, par rapport à la modification proposée par le gouvernement, sa proposition de loi a un objectif plus large. Il présentera donc sa proposition de loi sous la forme d'un amendement (n° 14).

M. Bart Laeremans (Vlaams Blok) constate que l'on utilise la situation des juges de complément comme une situation de transit : tous les magistrats qui s'avèrent bilingues sont placés dans le corps bilingue. Cette mesure fera en sorte que le système des juges de complément, qui est contraire aux lois sur l'emploi des langues, sera maintenu. Il ne marque dès lors pas son accord sur l'article en projet ni sur la proposition de loi jointe.

Comment se fait-il qu'un certain nombre de juges bilingues soient quand même désignés aux fonctions de magistrat de complément, alors qu'ils pourraient être nommés ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que le nombre de candidats qui réussissent l'examen linguistique est tellement faible que dès qu'un candidat réussit, il est dérogé à la règle de la continuité de l'exécution de ses missions afin de l'intégrer dans un cadre bilingue.

HOOFDSTUK 4

Wijziging van artikel 216bis van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 8

De heer Fons Borginon (VLD) maakt de commissieleden er attent op dat dit artikel ook het voorwerp uitmaakt van het wetsvoorstel van de heer Thierry Giet (PS) houdende wijziging van artikel 216bis van het Gerechtelijk Wetboek, wat de toegevoegde magistraten betreft (DOC 51 0441/001).

De heer Thierry Giet (PS) verduidelijkt dat zijn wetsvoorstel hetzelfde beoogt als het voorgestelde artikel.

Bij de wet van 3 mei 2003 tot wijziging van sommige bepalingen van deel II van het Gerechtelijk Wetboek, werd een artikel 216bis ingevoegd. Dit artikel verbiedt een magistraat die benoemd wordt tot een ambt bedoeld in artikel 58bis, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek zich in de loop van de drie jaar, die volgen op de bekendmaking van het benoemingsbesluit in het *Belgisch Staatsblad* kandidaat te stellen voor een benoeming tot een ander ambt. De wetgever heeft zodoende helemaal geen rekening gehouden met de specifieke situatie van de zogenaamde toegevoegde magistraten. Bijgevolg stelt de heer Giet voor om artikel 216bis te wijzigen teneinde die magistraten toe te staan zich te allen tijde kandidaat te stellen voor een ander ambt dan het hunne.

Hij merkt voorts op dat zijn wetsvoorstel in vergelijking met de door de regering voorgestelde wijziging wel een bredere doelstelling heeft. Hij zal zijn wetsvoorstel als amendement nr. 14 indienen.

De heer Bart Laeremans (Vlaams Blok) stelt vast dat de situatie van de toegevoegde rechters gebruikt wordt als een doorschuifluik: iedereen die tweetalig wordt bevonden, komt in het tweetalig korps terecht. Met deze maatregel zal het systeem van de toegevoegde rechters dat tegen de principes ingaat van de taalwetgeving gehandhaafd worden. Hij stemt dan ook niet in met de strekking van dit voorgestelde artikel en het toegevoegde wetsvoorstel.

Hoe komt het dat een aantal tweetalige rechters toch terechtkomen in de functie van toegevoegde magistraat terwijl die eigenlijk in aanmerking komen voor een benoeming?

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, antwoordt dat dermate weinig kandidaten slagen in het taalexamen dat van zodra iemand slaagt, afgeweken wordt van de regel van de continuïteit van de uitvoering van diens opdrachten, en onmiddellijk geïntegreerd wordt in een tweetalig kader.

M. Fons Borginon (VLD) demande si la ministre peut communiquer des données chiffrées à la commission concernant le nombre de lauréats des examens linguistiques de catégorie 1. Combien y avait-il de candidatures et combien de candidats ont effectivement participé à l'examen ? L'intervenant suppose que lorsqu'un tel juge de complément réussit un examen linguistique et souhaite intégrer le cadre classique, c'est la procédure *ad hoc* qui est suivie : vacance, candidature, mise en concurrence de candidats.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice confirme qu'il en est ainsi. Sur les trente substituts du procureur de complément qui ont participé à l'examen linguistique, sept ont réussi, de même que deux des trente-quatre juges de complément qui y ont participé.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) estime que cette disposition, tout comme l'article 216bis en sa forme actuelle, est juridiquement contestable.

La ministre devra bien motiver la distinction qui est établie entre les différentes catégories.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que cette distinction est justifiée par un critère objectif, en l'occurrence la réussite d'un examen linguistique.

M. Fons Borginon, président, conclut que la proposition de loi de M. Giet est plus large que l'article en projet dans la loi-programme. La proposition de loi de M. Giet fait, pour tous les juges de complément, une exception à l'obligation de demeurer en fonction pendant trois ans, alors que le projet ne consent cette exception que pour les juges qui réussissent l'examen linguistique.

L'amendement n° 14 est rejeté par 9 voix contre 2 et 3 abstentions.

L'article 8 est adopté sans modification, par 13 voix et 2 abstentions.

Art. 8bis (nouveau)

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) constate qu'il arrive souvent que le président d'une chambre de trois juges doive rechercher un collègue, un juge de remplacement ou un avocat (inscrit au tableau de l'Ordre et âgé d'au moins trente ans) afin que les juges présents au tribunal soient en nombre, et ce alors qu'un stagiaire judiciaire est présent dans la salle, que celui-ci a suivi l'affaire de très près, qu'il assistera à la délibération et

De heer Fons Borginon (VLD) wenst te vernemen of de minister aan de commissie de cijfers kan bezorgen van het aantal geslaagden in de taalexamens categorie 1. Hoeveel hebben er zich kandidaat gesteld en hoeveel hiervan hebben effectief deelgenomen aan het examen?

Als zo'n toegevoegde rechter slaagt in een taalexamen en een plaats wil innemen in het klassieke kader dan veronderstelt de spreker dat de gekijkte procedure gevolgd wordt: vacature, kandidaatstelling, in concurrentie treden met anderen.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, bevestigt dit. Van de 30 deelnemende toegevoegde substitut-procureurs zijn er 7 geslaagd voor het taalexamen en van de 34 deelnemende toegevoegde rechters zijn er 2 geslaagd.

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) is van oordeel dat dit voornemen, net zoals het artikel 216bis in zijn huidige lezing, juridisch betwistbaar is.

De minister zal goed moeten motiveren waarom een onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende categorieën.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, verduidelijkt dat dit gerechtvaardigd wordt door een objectief criterium, met name het slagen voor een taalexamen.

De heer Fons Borginon, voorzitter, besluit dat het wetsvoorstel van de heer Giet ruimer is dan het ontworpen artikel in de programmawet. Volgens het wetsvoorstel van de heer Giet zal voor alle toegevoegde rechters een uitzondering gemaakt worden op de verplichting om gedurende drie jaar in het ambt te blijven terwijl het ontwerp alleen die uitzondering maakt voor diegenen die slagen voor het taalexamen.

Amendement nr. 14 wordt verworpen met 9 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

Artikel 8 wordt ongewijzigd aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 8bis (nieuw)

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) constateert dat het vaak gebeurt dat een voorzitter van een kamer met drie rechters op zoek moet gaan naar een collega, een plaatsvervangend rechter of een advocaat (die ingeschreven is op het tableau en minstens dertig jaar oud is) opdat de in de rechtbank aanwezige rechters in aantal zouden zijn, terwijl in de zaal een gerechtelijk stagiair aanwezig is die de zaak van dichtbij

que, couramment, il sera même chargé de rédiger le projet de jugement.

Cette situation est d'autant plus incongrue que le stagiaire judiciaire peut, d'après l'article 259*octies* du Code judiciaire, être commissionné, après six mois de stage, par le procureur général pour exercer en tout ou en partie, les fonctions du ministère public pour la durée du stage au parquet, même s'il n'est pas encore magistrat.

Enfin, les stagiaires judiciaires peuvent être nommés juges avant avoir atteint l'âge de trente ans.

Pour ces raisons, la possibilité qu'un juge empêché puisse être remplacé par un stagiaire judiciaire qui suit ou a suivi le stage de type long doit être prévue.

L'intervenante présente, pour ce faire, l'amendement n°6 (DOC 51 0474/002), qui supprime, au § 7 de l'article 259*octies*, les mots «mais n'exerce aucune suppléance» («Dans le cas du stage visé au §2, le stagiaire judiciaire assiste le ou les juges composant la chambre du tribunal au sein duquel il est affecté. Il assiste au délibéré.

Dans le même esprit, l'intervenante dépose l'amendement n° 7, qui complète également l'article 259*octies*, § 2 (DOC 51, 0474/002).

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, rappelle qu'à l'issue du stage, qui dure normalement 36 mois, le ministre de la Justice peut prolonger celui-ci de 6 mois avant qu'il soit procédé à la nomination. Il vaudrait mieux, dès lors, dire qu'après les 36 mois, lorsque la nomination n'intervient pas directement, l'on peut permettre au stagiaire de siéger.

M. André Perpète (PS) apporte son soutien à cette suggestion en déposant l'amendement n°17, qui complète l'article 259*octies*, §6, dernier alinéa, par les termes suivants : «durant cette période, le stagiaire peut exercer une suppléance».

L'amendement n°17 de M. Perpète, insérant un article 8*bis*, est adopté par 13 voix et 2 abstentions.

Les amendements n°6 et 7 de Mme Van der Auwera deviennent par conséquent sans objet.

heeft gevolgd, die zal deelnemen aan de beraadslaging en die vaak ook met de redactie van het ontwerp-vonnis zal worden belast.

Die situatie is des te meer ongepast omdat de gerechtelijk stagiair, naar luid van artikel 259*octies*, van het Gerechtelijk Wetboek, na 6 maanden stage door de procureur-generaal kan worden aangesteld om het ambt van openbaar ministerie geheel of ten dele uit te oefenen, enkel voor de duur van de stage bij het parket, zelfs als hij nog geen magistrat is.

Ten slotte mogen de gerechtelijk stagiairs tot rechter worden benoemd als ze nog geen dertig jaar oud zijn.

Om die redenen moet worden bepaald dat een verhinderde rechter mag worden vervangen door een gerechtelijk stagiair die de lange stage volgt of gevolgd heeft.

Daartoe dient de spreekster amendement nr. 6 (DOC 51 0474/002) in, dat in artikel 259*octies*, § 7, de woorden «, maar kan geen rechter vervangen.» schrapt («In geval van stage als bedoeld in § 2, staat de gerechtelijk stagiair de rechter of de rechters bij uit wie de kamer van de rechtbank waarvoor hem dienstaanwijzing is verleend, is samengesteld. Hij woont de beraadslagingen bij.

In dezelfde gedachtegang dient de spreekster amendement nr. 7 (DOC 51 0474/002) in, dat ook artikel 259*octies*, § 2, aanvult.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, attendeert erop dat de minister van Justitie na afloop van de stage, die normaliter 36 maanden duurt, die stage met 6 maanden kan verlengen alvorens over te gaan tot de benoeming. Het zou dan ook beter zijn te bepalen dat men de stagiair na de periode van 36 maanden mag toestaan zitting te hebben als hij niet onmiddellijk wordt benoemd.

De heer André Perpète (PS) steunt dat voorstel door middel van zijn amendement nr. 17, dat artikel 259*octies*, § 6, laatste lid, aanvult als volgt : «Gedurende die periodes kan de stagiair als plaatsvervangend rechter fungeren.».

Amendement nr. 17 van de heer Perpète, dat een artikel 8*bis* invoegt, wordt aangenomen met 13 stemmen en 2 onthoudingen.

De amendementen nrs. 6 en 7 van mevrouw Van der Auwera dienen derhalve geen doel meer.

CHAPITRE 5

Modification de l'article 287 du Code judiciaire

Art. 9 et 10

Ces articles ne suscitent aucune observation.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 10bis (nouveau)

Un amendement n° 3, insérant un nouvel article 10bis, est déposé par M. Perpète et consorts.

M. André Perpète (PS) explique qu'actuellement, l'article 316 du Code judiciaire, qui dispose que l'ordre de service des cours et tribunaux doit être dressé tous les ans dans la huitaine qui précède les vacances, n'offre guère de souplesse. L'amendement n° 3 donnerait la possibilité au chef de corps d'adapter l'ordre de service en fonction des départs et des arrivées de magistrats.

Cet amendement ne suscite aucun autre commentaire.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 10ter

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dépose un amendement n°16 visant à insérer un article 10ter.

Étant donné cependant que la problématique visée dans cet amendement a été réglée par l'amendement n°17 (voir discussion de l'article 8bis), elle procède au retrait de cet amendement.

CHAPITRE 6

Modification des articles 340 et 346 du Code judiciaire

Art. 11 et 12

Ces articles ne suscitent aucune observation.

Il sont successivement adoptés à l'unanimité.

HOOFDSTUK 5

Wijziging van artikel 287 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 9 en 10

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

Art. 10bis (nieuw)

Met zijn amendement nr. 3 beoogt de heer Perpète c.s. een nieuw artikel 10bis in te voegen.

De heer André Perpète (PS) geeft aan dat artikel 316, van het Gerechtelijk Wetboek weinig soepelheid biedt: dat artikel bepaalt immers dat de dienstregeling van de hoven en rechtbanken ieder jaar, gedurende de acht dagen vóór de vakantie, wordt vernieuwd. Amendement nr. 3 zou het voor de korpschef mogelijk maken de dienstregeling aan te passen naargelang de magistraten aankomen en vertrekken.

Over dit amendement worden geen andere opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 10ter (nieuw)

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dient amendement nr. 16 in, dat tot doel heeft een artikel 10ter in te voegen.

Aangezien het vraagstuk waarop dit amendement betrekking heeft, werd geregeld bij amendement nr. 17 (zie de bespreking van artikel 8bis), trekt ze haar amendement in.

HOOFDSTUK 6

Wijziging van de artikelen 340 en 346 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 11 en 12

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

Art. 12bis

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dépose un amendement n°8, visant à insérer un article 12bis.

L'intervenante explique qu'en raison de la modification de l'arrêté royal du 29 juin 1973 par l'arrêté royal du 27 mars 2001, dans le cadre de la réforme Copernic, les services accomplis dans le secteur privé ou en qualité d'indépendant peuvent également être pris en considération pour l'octroi des augmentations dans l'échelle de traitement, pour autant que l'avis annonçant la procédure de sélection requière expressément la possession d'une expérience utile. Les conditions de nomination des magistrats font état, outre de l'expérience du barreau, de fonctions juridiques dans un service privé, de sorte que les magistrats bénéficient également de la réglementation qui a été adoptée en la matière pour les agents de l'État.

Cette disposition, qui est reprise à l'article 8 de la loi du 27 décembre 2002 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne les traitements des magistrats de l'Ordre judiciaire, certes avec une limite de six ans, établit toutefois une discrimination entre les magistrats dans le calcul de l'ancienneté pécuniaire.

En vertu de cette disposition, le temps consacré à une fonction juridique dans le secteur privé entre en effet en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté dès le premier jour. Celui qui est passé du barreau à la magistrature, ne bénéficiera toutefois, sur la base de l'article 365, § 2, a), de l'ancienneté pécuniaire qu'après quatre années d'expérience du barreau.

Il est en effet impensable qu'un juriste qui a travaillé dans une entreprise pendant 6 ans commence sa carrière de magistrat avec 6 ans d'ancienneté, alors qu'un juriste qui a travaillé comme avocat au barreau ou dans le notariat pendant 6 ans commencerait sa carrière de magistrat avec 2 ans d'ancienneté. Le barreau ou le notariat préparent en effet tout aussi bien à la magistrature que l'exercice d'une fonction juridique dans une entreprise.

Inversement, du fait de la limitation à six années d'ancienneté, instaurée par l'article 8 de la loi du 27 décembre 2002, le juriste comptant six années d'expérience dans le secteur privé sera évidemment également lésé par rapport à un juriste comptant plus de dix années d'expérience en tant qu'avocat.

C'est pourquoi il convient d'assimiler dès le premier jour toutes les expériences utiles au barreau, dans le notariat ou dans le secteur privé pour le calcul de l'ancienneté.

Art. 12bis

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dient amendement nr. 8 in, dat ertoe strekt een artikel 12bis in te voegen.

De spreekster legt uit dat, ten gevolge van de wijziging van het KB van 29 juni 1973 door het KB van 27 maart 2001 in het kader van de Copernicus-hervorming, diensten die in de privé-sector of als zelfstandige werden verricht voortaan in aanmerking komen voor een verhoging in de weddeschaal, voor zover het bericht van aankondiging van de selectieprocedure uitdrukkelijk het bezit van vroegere nuttige ervaring vereist. De benoemingsvoorwaarden van de magistraten maken naast onder andere balie-ervaring ook gewag van juridische functies in private dienst zodat ook de magistraten van de nieuwe regeling die terzake werd uitgewerkt voor de rijksambtenaren kunnen genieten.

Deze bepaling die hernomen wordt in artikel 8 van de wet van 27 december 2002 tot wijziging, wat de wedden van de magistraten van de Rechterlijke Orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek, weliswaar met een beperking van 6 jaar, voert echter een discriminatie in tussen de magistraten in de berekening van de geldelijke anciënniteit.

Ingevolge deze bepaling wordt immers de juridische ervaring in de privé-sector voor de berekening van de anciënniteit in aanmerking genomen vanaf de eerste dag. Wie echter vanuit de advocatuur overgestapt is naar de magistratuur zal op basis van artikel 365 §2 a) slechts geldelijke anciënniteit genieten na 4 jaar balie-ervaring.

Het kan immers niet zijn dat iemand die bijvoorbeeld 6 jaar bedrijfsjurist is geweest in de magistratuur zou starten met een anciënniteit van 6 jaar terwijl iemand die 6 jaar advocaat is geweest, of in het notariaat heeft gewerkt, zou starten met een anciënniteit van 2 jaar. De advocatuur of het notariaat is immers een even goede voorbereiding op de magistratuur dan het bedrijfsleven.

Door de invoering van de beperking van 6 jaar anciënniteit door artikel 8 van de wet van 27 december 2002 zal omgekeerd natuurlijk ook de jurist met meer dan 6 jaar ervaring in de privé-sector gediscrimineerd worden ten aanzien van een jurist die meer dan 10 jaar advocaat was.

Om die reden moet alle nuttige ervaring zowel in de advocatuur, het notariaat of in de privé-sector gelijkgesteld worden vanaf de eerste dag voor de berekening van de anciënniteit.

C'est pourquoi il est proposé :

1) de supprimer, à l'article 365, § 2, a), l'exigence d'avoir une expérience de quatre années au barreau ou dans le notariat ;

2) d'abroger le dernier alinéa, inséré par la loi du 27 décembre 2002, de l'article 365, § 2, d) ;

3) de compléter l'article 365, § 2, alinéa 1er, par un e), libellé comme suit : « e) le temps consacré à une fonction juridique dans le secteur privé. ».

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, attire l'attention sur le fait que le système actuel vient d'être modifié en décembre 2002, et doit être d'abord évalué. De plus, la mesure prévue dans l'amendement de Mme Van der Auwera aurait un important impact budgétaire, qu'il conviendrait d'examiner avant de s'engager.

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) regrette qu'il ne soit pas mis fin à une discrimination pour de simples raisons budgétaires.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que cette différence de traitement se base sur des critères objectifs. Le système pourra être révisé, mais après une réelle évaluation budgétaire.

L'amendement n°8, visant à insérer un article 12bis, est rejeté par 10 voix contre 5.

CHAPITRE 7

Modification de l'article 390 du Code judiciaire

Art. 13

Cet article ne suscite aucune observation.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 13bis

M. Melchior Wathelet (cdH) dépose un amendement n°9, destiné à insérer un article 13bis, qui prévoit de rendre l'article 390 du Code judiciaire applicable aux juges consulaires et sociaux atteints par l'âge de la retraite à partir du 2 juin 2003.

Si l'article 13 du projet de loi à l'examen permet aux juges consulaires et sociaux de siéger au-delà de 67 ans, il semble que cet article ne sera applicable qu'après

Daarom wordt voorgesteld om :

1) in het artikel 365 §2 a) de vereiste 4 jaar balie-ervaring of ervaring in het notariaat weg te laten

2) in punt d) het laatste lid, ingevoerd door de wet van 27 december 2002, weg te laten en

3) het artikel 365, § 2 eerste lid aan te vullen met e) de tijd besteed aan een juridische functie in de privé-sector.

De minister van Justitie, mevrouw Laurette Onkelinx, attendeert erop dat de huidige regeling in december 2002 pas is gewijzigd en eerst moet worden geëvalueerd. Daarenboven zou de maatregel in het amendement van mevrouw Van der Auwera een aanzienlijke invloed op de begroting hebben, die dus eerst behoort te worden nagegaan alvorens verdere stappen worden gezet.

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) betreurt dat er om louter budgettaire redenen geen einde komt aan een vorm van discriminatie.

De minister van Justitie, mevrouw Laurette Onkelinx, antwoordt dat dit verschil in behandeling gestoeld is op objectieve criteria. De regeling komt voor herziening in aanmerking, maar pas na een reële budgettaire evaluatie.

Amendement nr. 8, dat ertoe strekt een artikel 12bis in te voegen, wordt verworpen met 10 tegen 5 stemmen.

HOOFDSTUK 7

Wijziging van artikel 390 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 13

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 13bis

De heer Melchior Wathelet (cdH) dient amendement nr. 9 in, dat ertoe strekt een artikel 13bis in te voegen, teneinde artikel 390 van het Gerechtelijk Wetboek ook toepasbaar te maken op de rechters in handelszaken en in sociale zaken die vanaf 2 juni 2003 de pensioenleeftijd hebben bereikt.

Artikel 13 van dit wetsontwerp staat de rechters in handelszaken en in sociale zaken weliswaar toe zitting te hebben na de leeftijd van 67 jaar, maar het artikel

l'entrée en vigueur de la loi-programme. Or, cette impossibilité est inscrite depuis le 2 juin 2003 dans le Code judiciaire, et certains juges consulaires ont depuis atteint l'âge de la retraite.

L'amendement n°9 vise donc à ce que cet article 13 puisse également concerner les juges atteints par l'âge de la retraite entre le 2 juin 2003 et la date d'entrée en vigueur de la loi-programme.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, répond que l'objectif de l'amendement n°9 est déjà rencontré par la loi-programme. Dès son adoption, un juge qui aurait dû cesser ses activités parce qu'il avait atteint l'âge de la retraite, pourra être à nouveau désigné. L'amendement est donc inutile.

L'amendement n°9, visant à insérer un article 13bis, est rejeté par 10 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 14

M. Melchior Wathelet (cdH) remarque que les articles 14 à 19 ne permettent aux avocats d'introduire des actions que sur certaines bases (notamment pour excès de pouvoir et contrariété à la loi), alors que les Ordres des Barreaux peuvent, eux, se baser sur d'autres motifs, repris à l'article 456 du Code judiciaire (comme les principes de dignité, de probité et de délicatesse de la profession d'avocat).

Est-ce bien là l'objectif recherché ? Dans l'affirmative, quelle est la raison de cette différence de traitement ?

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique que le respect des règles déontologiques prévu à l'article 502 concerne davantage les Ordres eux-mêmes. Il semblait donc logique de leur laisser cette prérogative.

Il convient également de noter que le projet va plus loin que l'arrêt de la Cour d'arbitrage, qui avait vu dans la différence de traitement un atteinte au principe de non-discrimination, étant donné que cet arrêt visait les avocats et «ceux qui souhaitent le devenir».

Étant donné qu'il est difficile de déterminer ce qu'est une personne souhaitant devenir avocat, le recours a été ouvert à tous les tiers.

blijkt slechts te kunnen worden toegepast na de inwerkingtreding van dit wetsontwerp houdende diverse bepalingen. Die onmogelijkheid is echter al in het Gerechtelijk Wetboek ingeschreven sinds 2 juni 2003 en sommige rechters in handelszaken en in sociale zaken hebben sindsdien al de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Amendement nr. 9 strekt er dus toe artikel 13 ook toepasbaar te maken op de rechters die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt tussen 2 juni 2003 en de datum van inwerkingtreding van dit wetsontwerp.

De minister van Justitie, mevrouw Laurette Onkelinx, antwoordt dat aan amendement nr. 9 al door dit wetsontwerp wordt tegemoetgekomen. Zodra de wet is aangenomen, zal een rechter die wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zijn beroepsactiviteiten heeft moeten stopzetten, opnieuw kunnen worden benoemd. Het amendement is dus nutteloos.

Amendement nr. 9, dat ertoe strekt een artikel 13bis in te voegen, wordt verworpen met 10 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 14

De heer Melchior Wathelet (cdH) merkt op dat op grond van de artikelen 14 tot 19 de advocaten alleen maar vorderingen op bepaalde gronden kunnen instellen (met name wegens bevoegdheidsoverschrijding en strijdigheid met de wetten), terwijl de beide orden van balies zich op andere redenen (die in artikel 456 van het Gerechtelijk Wetboek zijn vermeld) kunnen baseren (zoals de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen).

Is dat wel degelijk het nagestreefde doel? Zo ja, waarom dan dat verschil in behandeling?

De minister van Justitie, mevrouw Laurette Onkelinx, verklaart dat de naleving van de deontologische regels in artikel 502 van het Gerechtelijk Wetboek meer op de orden zelf betrekking heeft. Het blijkt dus logisch hun dat prerogatief over te laten.

Er moet ook worden aangestipt dat het wetsontwerp verder gaat dan het arrest van het Arbitragehof, dat in het verschil in behandeling een inbreuk had gezien op het non-discriminatiebeginsel; dat arrest beoogt immers de advocaten en «degene die het wenst te worden».

Aangezien het moeilijk is te bepalen wie een persoon is die advocaat wenst te worden, is het beroep opgesteld voor alle derden.

Cet article ne suscite aucune autre observation.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 15 à 19

Ces articles ne suscitent aucune observation.

Il sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 9

Modification de la loi du 7 juillet 2002 modifiant la deuxième partie, livre II, titre V, du Code judiciaire relatif à la discipline et rapportant la loi du 7 mai 1999 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'Ordre judiciaire

Art. 20

M. Jo Vandeurzen (CD&V) rappelle que le régime disciplinaire des magistrats a été modifié en mai 1999, et devait entrer en vigueur au plus tard le 1er janvier 2001. Lorsqu'il est apparu que cette date ne pourrait être respectée, le Parlement a repoussé l'entrée en vigueur de cette loi mais, avant que cette entrée en vigueur ait pu avoir lieu, une nouvelle loi sur la discipline a été adoptée, loi qu'il est à nouveau proposé de modifier. Il est regrettable que, dans une matière si délicate, le travail législatif soit accompli de façon aussi désordonnée.

Cet article ne suscite pas d'autre observation.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 21

Cet article ne suscite aucune observation.

Il est adopté à l'unanimité.

Art. 21bis

Mme Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dépose les amendements n°10, 11 et 12, visant chacun à insérer un article 21bis dans le projet de loi-programme.

L'intervenante explique que ces amendements ont pour but d'augmenter le nombre de juges consulaires.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 15 tot 19

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens en eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 9

Wijziging van de wet van 7 juli 2002 tot wijziging van deel II, boek II, titel V, van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de tucht en tot intrekking van de wet van 7 mei 1999 tot wijziging, wat het tuchtrecht voor leden van de Rechterlijke Orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 20

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) wijst erop dat de op magistraten toepasselijke tuchtregeling in mei 1999 is gewijzigd en uiterlijk op 1 januari 2001 in werking moest treden. Toen duidelijk werd dat die datum niet haalbaar was, heeft het parlement de inwerkingtreding van die wet verdaagd. Vooraleer die wet in werking kon treden, werd evenwel een nieuwe wet met betrekking tot de tuchtregeling goedgekeurd, waarvan men thans opnieuw een wijziging voorstelt. Het valt te betreuren dat het wetgevende werk, in een zo kiese aangelegenheid als deze, zo warrig verloopt.

Over dit artikel worden geen verdere opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 21

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt eenparig aangenomen.

Art. 21bis

Mevrouw Liesbeth Van der Auwera (CD&V) dient de amendementen nrs. 10, 11 en 12 in, tot invoeging van een artikel 21bis in het ontwerp van programmawet.

De spreekster licht toe dat die amendementen ertoe strekken het aantal rechters in handelszaken te verhogen.

M. Jo Vandeurzen (CD&V) souligne que des tâches nouvelles ont été, ces dernières années, continuellement attribuées aux tribunaux de commerce, et que ceux-ci connaissent désormais des problèmes manifestes pour traiter l'ensemble des affaires qui leur sont soumises. Tous les discours sur la lutte contre l'arriéré judiciaire resteront donc vains si le nombre des juges consulaires n'est pas augmenté.

Mme Laurette Onkelinx, ministre de la Justice, explique qu'il est actuellement travaillé à une modification des cadres des juges consulaires. Tous les présidents des tribunaux de commerce ont été interrogés par écrit à ce sujet. Lorsque toutes les réponses auront été rassemblées, c'est à dire sans doute dans le courant du mois de janvier, un projet de loi sera déposé.

Les amendements n°10,11 et 12 sont successivement rejetés par 10 voix contre 2 et 3 abstentions.

*
* *

L'ensemble des dispositions du projet de loi portant des dispositions diverses (0474/001) soumises à la commission est adopté par 11 voix contre 4.

*
* *

Par conséquent, la proposition de loi modifiant, en ce qui concerne les magistrats de complément, l'article 216*bis* du Code judiciaire (DOC 0441/001) et la proposition de loi modifiant le Code judiciaire afin de permettre aux juges consulaires et sociaux de siéger au-delà de l'âge de soixante-sept ans (DOC 51 0497/001), jointes au projet, deviennent sans objet.

Le président,

Jean-Pierre MALMENDIER

Le rapporteur

Alfons BORGINON

De heer Jo Vandeurzen (CD&V) onderstreept dat de rechtbanken van koophandel er de jongste jaren almaar nieuwe taken bij kregen, zodat ze thans duidelijk problemen ondervinden om alle dossiers waarvoor ze worden aangezocht, af te werken. Alle verklaringen over de bestrijding van de gerechtelijke achterstand ten spijt, zal het wegwerken van die achterstand dus dode letter blijven, zo het aantal rechters in handelszaken niet wordt opgevoerd.

Mevrouw Laurette Onkelinx, minister van Justitie, licht toe dat momenteel wordt gewerkt aan een wijziging van de personeelsformaties van de rechters in handelszaken. Alle voorzitters van de rechtbanken van koophandel werden schriftelijk over dat thema bevroegd. Zodra alle antwoorden ingezameld zijn - wellicht in de loop van de maand januari - zal terzake een wetsontwerp worden ingediend.

De amendementen nrs. 10, 11 en 12 worden achtereenvolgens verworpen met 10 tegen 2 stemmen en 3 onthoudingen.

*
* *

Het geheel van de aan de commissie voorgelegde bepalingen van het ontwerp van wet houdende diverse bepalingen (DOC 51 0474/001) wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

*
* *

Bijgevolg vervallen het aan het ontwerp toegevoegde wetsvoorstel houdende wijziging van artikel 216*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, wat de toegevoegde magistraten betreft (DOC 51 0441/001) alsmede het eveneens toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, teneinde de rechters in sociale zaken en in handelszaken de mogelijkheid te bieden zitting te hebben tot na de leeftijd van zeventenzestig jaar (DOC 51 0497/001).

De rapporteur,

Jean-Pierre MALMENDIER

De voorzitter,

Alfons BORGINON

ANNEXE : Liste des instruments internationaux applicables dans le cadre de l'article 12*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale

– Convention internationale pour la répression de la circulation et du trafic des publications obscènes, Genève, du 12 septembre 1923 au 31 mars 1924 (M.B. 03.09.26) : article 2 ;

– Convention pour la prévention et la répression du crime de génocide. Paris, 9 décembre 1948 (M.B. 11.01.52) : article 6 ;

– Convention internationale pour la prévention de la pollution des eaux de la mer par les hydrocarbures, Londres, 12 mai 1954 (M.B. 21.06.57) : article 3 (3) ;

– Convention pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé, La Haye, 14 mai 1954 (M.B. 16-17.11.60) : article 28 ;

– Convention unique sur les stupéfiants, New York, 30 mars 1961 (M.B. 27.11.69), article 36 § 2 (a) (iv) ;

– Amendements à la convention internationale pour la prévention de la pollution des eaux de la mer par les hydrocarbures, Londres, 11 avril 1962 (M.B. 28.04.66) : Art. VI ;

– Convention relative aux infractions et à certains autres actes survenant à bord des aéronefs, Tokyo, 14 septembre 1963 (M.B. 30.10.70) : article 3 ;

– Amendements à la convention internationale pour la prévention de la pollution des eaux de la mer par les hydrocarbures, Londres, 21 octobre 1969 (M.B. 19.06.73) : impact indirect parce que les Amendements changent le champ d'application de la Convention de 1954 ;

– Convention pour la répression de la capture illicite d'aéronefs, La Haye, 16 décembre 1970 (M.B. 25.09.73) : article 4 ;

– Convention sur les substances psychotropes, Vienne, 21 février 1971 (M.B. 21.03.96) : article 22 § 2 (a) (iv) ;

– Convention pour la répression d'actes illicites dirigés contre la sécurité de l'aviation civile, Montréal, 23 septembre 1971 (M.B. 01.09.76) : article 5 ;

BIJLAGE : Lijst van de internationale overeenkomsten die in het kader van artikel 12*bis* van de voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering van toepassing zijn

– Internationale overeenkomst voor de beteugeling van het verspreiden van en den handel in zedeloze uitgaven, Genève, van 12 September 1923 tot 31 Maart 1924 (B.S. 03.09.26) : artikel 2 ;

– Internationaal Verdrag inzake de Voorkoming en de Bestrafing van Genocide, Parijs, 9 December 1948 (B.S. 11.01.52) : artikel 6 ;

– Internationaal verdrag ter voorkoming van verontreiniging van de zee door olie, Londen, 12 Mei 1954 (B.S. 21.06.57) : artikel 3 (3) ;

– Verdrag inzake de bescherming van culturele goederen in geval van en gewapend conflict, 's-Gravenhage, 14 mei 1954 (B.S. 16-17.11.60) : artikel 28 ;

– Enkelvoudig Verdrag inzake verdoevende middelen, New York, 30 maart 1961 (B.S. 27.11.69) : artikel 36 § 2 (a) (iv) ;

– Wijzigingen aan het Internationaal Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door olie, Londen, 11 april 1962 (B.S. 28.04.66) : artikel VI ;

– Verdrag inzake strafbare feiten en bepaalde andere handelingen begaan aan boord van luchtvaartuigen, Tokio, 14 september 1963 (B.S. 30.10.70) : artikel 3 ;

– Wijzigingen aan het Internationaal Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door olie, Londen, 21 oktober 1969 (B.S. 19.06.73) (Onrechtstreekse weerslag omdat de wijzigingen het toepassingsgebied van de Overeenkomst van 1954 wijzigen) ;

– Verdrag inzake de beteugeling van de omwettige overheersing van luchtvaartuigen, 's-Gravenhage, 16 december 1970 (B.S. 25.09.73) : artikel 4 ;

– Verdrag inzake psychotrope stoffen. Wenen, 21 februari 1971 (B.S. 21.03.96) : artikel 22 § 2 (a) (iv) ;

– Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart, Montreal, 23 september 1971 (B.S. 01.09.76) : artikel 5 ;

- Protocole portant amendement de la Convention unique sur les stupéfiants de 1961, Genève, 25 mars 1972 (M.B. 14.09.84), article 14 ;
- Convention européenne pour la répression du terrorisme, Strasbourg, 27 janvier 1977 (M.B. 05.02.86) : article 6 § 1 ;
- Accord entre les États membres des communautés européennes concernant l'application de la Convention européenne pour la répression du terrorisme, Dublin, 4 décembre 1979 (M.B. 05.02.86) : impact indirect parce que l'Accord change le champ d'application de la Convention de 1977 ;
- Convention internationale contre la prise d'otages, New York, 17 décembre 1979 (M.B. 11.12.99), article 5 ;
- Convention sur la protection physique des matières nucléaires, Vienne et New York, 3 mars 1980 (M.B. 27.02.92), article 8 ;
- Convention contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, New York, 10 décembre 1984 (M.B. 28.10.99), article 5 ;
- Protocole pour la répression des actes illicites de violence dans les aéroports servant à l'aviation civile internationale, Montréal, 24 février 1988 (M.B. 11.12.99) : articles II et III ;
- Convention des Nations Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, Vienne, 20 décembre 1988 (M.B. 21.03.96) : article 4 ;
- Convention internationale contre le recrutement, l'utilisation, le financement et l'instruction de mercenaires, faite à New York le 4 décembre 1989 (M.B., 17.10.2002) : article 9 ;
- Convention sur l'interdiction de la mise au point, de la fabrication, du stockage et de l'emploi des armes chimiques et sur leur destruction, Paris, 13 janvier 1993 (M.B. 06.06.97) : article VII ;
- Convention sur la sécurité du personnel des Nations Unies et du personnel associé, fait à New York le 9 décembre 1994 (M.B. ; 16.07.2002) : article 10 ;
- Protocole sur l'interdiction ou la limitation de l'emploi des mines, pièges et autres dispositifs, tel qu'il a été modifié le 3 mai 1996 (M.B. 11.12.99) : article 14 ;
- Protocol houdende wijziging van het Enkelvoudig Verdrag inzake verdovende middelen van 1961, Genève, 25 maart 1972 (B.S. 14.09.84) : artikel 14 ;
- Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme, Straatsburg, 27 januari 1977 (B.S. 05.02.86) : artikel 6 § 1 ;
- Overeenkomst betreffende de toepassing van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme tussen de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap, Dublin, 4 december 1979 (B.S. 05.02.86) : onrechtstreekse weerslag omdat het Akkoord het toepassingsgebied van de Overeenkomst van 1977 wijzigt ;
- Internationaal Verdrag tegen het nemen van gijzelaars, New York, 17 december 1979 (B.S. 11.12.99) : artikel 5 ;
- Verdrag inzake externe beveiliging van kernmateriaal, Wenen en New York, 3 maart 1980 (B.S. 27.02.92) : artikel 8 ;
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing, New York, 10 december 1984 (B.S. 28.10.99) : artikel 5 ;
- Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke daden van geweld op luchthavens voor de internationale burgerluchtvaart, Montréal, 24 februari 1988 (B.S. 11.12.99) : artikelen II en III ;
- Verdrag van de Verenigde Naties tegen de sluikhandel in verdovende stoffen, Wenen, 20 december 1988 (B.S. 21.03.96) : artikel 4 ;
- Internationaal Verdrag tegen de aanwerving, het inzetten, de financiering en de opleiding van huurlingen, opgemaakt te New York op 4 december 1989 (M.B., 17.10.2002) : artikel 9 ;
- Verdrag inzake de veiligheid van VN-personeel en geassocieerd personeel, gedaan te New York op 9 december 1994 (M.B. ; 16.07.2002) : artikel 10 ;
- Overeenkomst tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens, Parijs, 13 januari 1993 (B.S. 06.06.97) : artikel VII ;
- Protocol inzake het verbod of de beperking van het gebruik van mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen, zoals gewijzigd op 3 mei 1996 (B.S. 11.12.99) : artikel 14 ;

– Convention sur l'interdiction de l'emploi, du stockage, de la production et du transfert des mines antipersonnel et sur leur destruction, Oslo, 18 septembre 1997 (M.B. 18.12.98) : article 9 ;

– Décision-cadre du Conseil du 29 mai 2000 visant à renforcer par des sanctions pénales et autres la protection contre le faux monnayage en vue de la mise en circulation de l'euro (J.O., 14.6.2000, L 140/1) ;

– Décision- cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme (J.O., 22.06.2202, L 164/3) : article 9.

– Verdrag inzake het verbod op het gebruik, de opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan, Oslo, 18 september 1997 (B.S. 18.12.98) : artikel 9 ;

– Kaderbesluit van de Raad van 29 mei 2000 tot versterking, door middel van strafrechtelijke en andere sancties, van de bescherming tegen valsemunterij in verband met het in omloop brengen van de euro (J.O. 14.6.2000, L 140/1) ;

– Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding (J.O, 22.06.2002, L 164/3) : artikel 9.